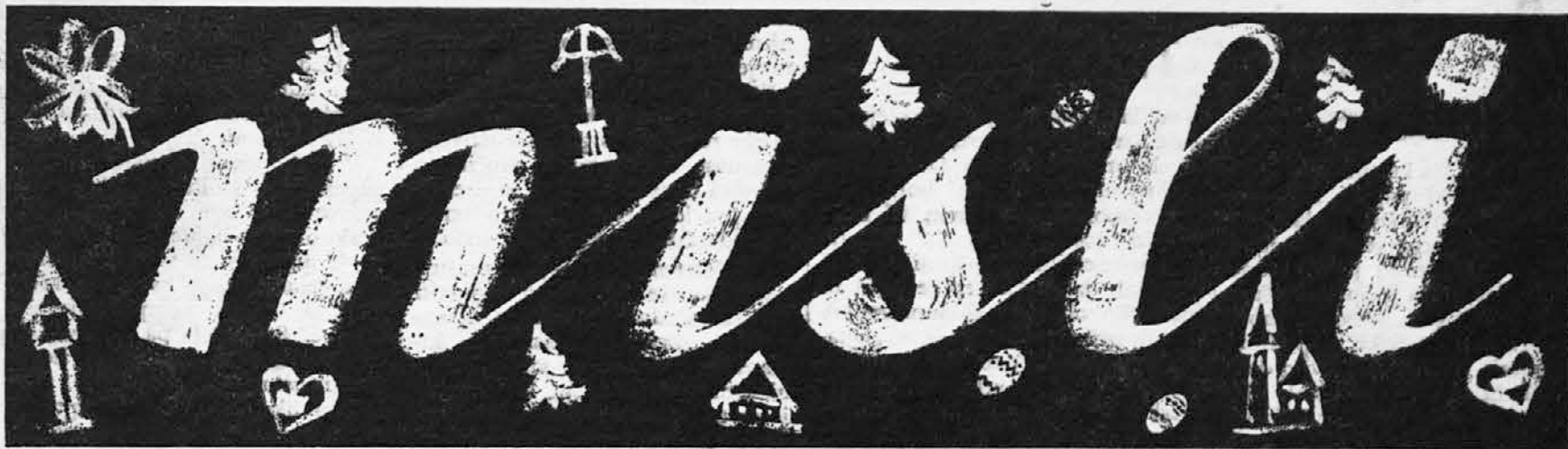

SLOVENSKI INFORMATIVNI LIST V AVSTRALIJI. SYDNEY, MELBOURNE, ADELAIDE, PERTH, BRISBANE, HOBART. ★ Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a periodical.

NA KULTURNEM VECERU SLOVENSKEGA KLUBA IZ MELBOURNEA

DVA DNI PRED SV. TREMI kralji smo imeli v gosteh v Makabejski dvorani v Sydneyu skupino igralcev, pevcev in godcev Slovenskega kluba iz Melbournea.

Sydneyskim Slovincem, ki so napolnili še dokaj obširno dvorano, so se predstavili s pisanim dovedelnim sporedom. Prvi je obsegal v glavnem slovenske recitacije in pesmi, drugi pa nam je prinesel Linhartovo veseloigro „Županova Micka“, staro in večno mlado znanko, ki je v kmečko preprosti, a hkrati prešerni šaljivosti preromala že tisoče in tisoče slovenskih odrov.

Za nas sydneyjske Slovence, ki životarimo v naravni in duhovni suši, je bil ta kulturni večer zelo važen dogodek. Zato velja, da ga orišemo tako, da zlepa ne bo šel v pozabo.

Naj takoj pošteno poudarim, da ne gre, da bi ta slovenski kulturni večer merili s posebnim kritičnim merilom ali celo z estetskim šestilom. Dogodek je bil tako lep in svet, da bi mu s še tako pravično oceno delal le krivico.

Bil je tako lep in svet, ker je v njem zgoščeno toliko ljubezni in žrtve, ki sta in ostaneta edini veliki gibalci vsega lepega in dobrega na tem svetu.

Pomislimo le za hip, da se je ta peščica naših rojakov iz Melbournea vadila dolgo dobo večer za večerom, ko so vendar prav tako zaposleni in zaskrbljeni kakor mi; da so se lotili vlog, o katerih se pred leti še njim samim sanjalo ni, da jih bodo nekoč imeli na odru; da so poleg tega še radi žrtvovali osebno lagodnost in denar; da so se spravili na utrudljivo gostovanje in se vrnili še holj trudni ter—z denarno izgubo! Pomislimo, da so bili v tej peščici odrasli in otroci, razumniki in preprosti delavci, ki niso hoteli drugega kot to, da bi ganili naša srca z našo besedo in pesmijo. S tem so znova dokazali staro resnico, da celotne naše duhovne omike ni spravil niti za milimeter naprej, kdor ni bil res iskren idealist. (Podčrtal ur.)

Namesto kritične ocene, dragi melbournski rojaki, naj Vam veljajo te besede v skromen poklon. Vaše goreče vneme do lepega materinega jezika in pesmi se ne bi hotel dotakniti s sodnikovim vatlom.

Če pa Vas ima le radovednost, kaj „mislim“ o posameznih toč-

kah Vašega sporeda, tedaj Vam bom na kratko odgovoril tole:

Recitacije so bile pri danih močeh kar odlične. Le da bi namesto Aškerčevega „Mejnika“ in Prešernovega „Povodnega moža“, ki sta sicer klasični slovenski pesnitvi po dramatski napetosti, iz-

klavirske skladbe, ne sodijo v okvir takega kulturnega večera. Gre za osebna doživetja, ki jih je odel v preprosto harmonično obleko (gibljejo se zvečina le v spoju tonike, dominante in subdominante brez izrazite tematike) in bi našle boljše mesto na kakem

Zlato Sadje

*Eno jutro Te popeljem do tega obrežja.
V tisto opojnost pajčevinastih vej
bom Tvoje svetle oči poiskala: dragi,
eno našo besedo povej!*

*Prestregla bi v svoje naročje uso bajko:
te barve valov, svežo sočnost dreves
in Ti bi jih dala: glej, daleč
je od tu do nebes.*

*Akacije, palme, mimoze, oleandri ...
morje kot zlato sadje žari ...
A po Krasu, po naših trtah in breskvah
nikjer ne diši.*

Neva Rudolf.

bral dve drugi, po vsebini bolj primerni za tako prireditel. (Poleg tega pa se ravno ti dve pesnitvi po svojem značaju in zaradi potrebne glasovne obsega bolj prilagata moškemu glasu.) Zato se je tembolj uveljavila Prešernova „Zdravica“, ki je poslušalce kar zajela.

Vmes se nam je predstavil moški kvartet „Fantje na vasi“ z venčkom slovenskih narodnih. Čeprav je to mlada in javnih nastopov še ne dosti vajena skupina, so vsaj intonirano kar trdni, kar priča o zelo resnem in vztrajnem delu. Zato sem pričal, da bomo o njih še slišali.

Prav prikupna sta bila drobna prizora, ki sta nam po svoje prikazala Prešernovega „Doktorja“ ter njegovo „Železno cesto“. Oboje je bilo toplo, domače in zelo hvaležno.

Vmesne točke naše mladine, ki je pela in nas zabavala z dvema harmonikama, so nas še posebno ganile, saj se zavedamo, da bodo po nekaj letih prav ti drobljanci nosilci naše besede in omike v tujini.

„Izseljenčeve melodije“, kakor je krstil arh. Cveto Mejač svoje

spomenik in ker naša slovenska umetnost izvira v bistvu vendarle iz te vegaste kmečke kože.

V igri je župan Jaka res „županov“! S svojim odrskim izkustvom je spravil do življenja še druge, ki jim odri niso domača tla. Škoda le, da je zaradi slabe zvočnosti dvorane in prethiga ter prehitrega govorjenja igralcev marsikaka „sentenca“šla v izgubo. Presenetil pa me je scenarij; preprosto, domač in zato odličen.

To bi bil kratek oris tega slovenskega kulturnega večera v Sydneyu, ki bo ostal v zgodovini slovenskega izseljenstva v Avstraliji, če sem kaj preroka.

Iskrenost do melbournskih rojakov in do vseh zavednih in poštenih Slovencev, ki so prihiteli k tej, po zmogljivosti sicer skromni, a po duhu in silni žrtvi res odlični predstavi, me sili, da z ogorčenjem pribijem hudo dejstvo, ki je moralo do dna zagreniti premnoge poslušalce tega kulturnega večera.

Prireditel je motila skupina fantalinov, ki so s posmehovanjem in barabskim vedenjem dali sami sebi spričevalo o svojem kultur-

GDIČNA NEVA DOBILA NAGRADO

SVOBODNA SLOVENIJA v Argentini poroča o literarnih nagradah, ki jih je tik pred Božičem razdelila Slov. Kulturna Akcija. Razveselili smo se zlasti ob branju naslednjih vrstic:

„Tretjo nagrado je prejel rokopis z geslom „Istra“. Nagrajeno delo je zbirka črtic „Cisto malo ljubezni: Avtorica je gđ. NEVA RUDOLF iz Vauclusea v Avstraliji“.

Hura! Iskrene čestitke! Gđ. Neva postavlja Avstralijo „na mapo“ v zgodovini slovenskega slovstva!

slovenskem komornem večeru. To še posebno zato, ker je izvajalec v naših razmerah večinoma navezan na slabo uglašene in glasovno revne „pianinčke“.

In „Županova Micka“? Saj je res neboljena, preprosta, kakor skromna kmečka bajta v primeri s Shakespearjevimi gotskimi katedralami, a ljubimo jo z vsem srcem, ker je naš stari literarni

nem vandalizmu. Med njimi so že kar znani poniglavlci, ki jim nobena slovenska stvar ni sveta, a se kot večje venomer sukajo okrog naših ustanov in prireditel. Če so že tako propadli, da ne ločijo več svetišča od svinjaka, se bo moral najti nekdo, ki jim bo pokazal pot tja, kamor pač spadajo. (Podčrtal ur.)

—Ludvik Klakočar.

LUČ V TEMI

(Ob dvajsetletnici enciklike „Divini Redemptoris“)

Letos se je ves kulturni svet slovesno spominjal papeža Pija XI. Povod za proslavljanje je dala stoletnica rojstva tega velikega moža, vzrok za proslavo pa je v izredno važnem delu, ki ga je opravil v času svojega pontifikata. Številne publikacije, tudi nekatoliške, so podrobno popisale izredno plodovito delo Pija XI. in so zlasti podčrtale njegov pogumni nastop zoper fašizem, nacizem in komunizem v enciklikah „Non abbiamo bisogno“, „Mit brennender Sorge“ in „Divini Redemptoris“. Sodba vsega kulturnega sveta o tem izrednem možu je ta, da je v največji zmedi dvajsetega stoletja, ko se je zdelo, da se prižgal luč, ki je pregnala temo.

Mi želimo posvetiti danes nekaj vrstic zadnji izmed omenjenih enciklik t. j. encikliki „Divini Redemptoris“, ki je opravila zgodovinsko delo po vsem svetu in tudi med nami Slovenci, in katere načela veljajo še danes tako, kot so veljala pred dvajsetimi leti.

Enciklika „Divini Redemptoris“ je izšla v času, ko svet ni vedel, kaj bi s komunizmom, ko so se tudi nekateri katoličani v dobri veri družili z njim, ko so razne velesile iskale prijateljstvo Sovjetske zveze, ko so skoraj povsod smatrali komunistično stranko za tako demokratično ustanovo kot so druge stranke itd. V tej zmedi pojmov in v tej nejasnosti je papež spregovoril, razkrinkal in najostreje obsodil komunizem. Kakor tolikokrat v zgodovini, tako je tudi ob tej priložnosti storil papež nekaj, kar je bilo nenavadno in je nasprotovalo javnemu mnenju, kar pa se je pozneje izkazalo za edino pravilno in rešilno.

Besede enciklike „Divini Redemptoris“ so jasne. Papež je povedal, da se mnogi narodi nahajajo

v veliki nevarnosti, da padejo v tiste barbarske razmere, v katerih so živeli pred prihodom Odrešenika. To nevarnost pa tvori boljševiški in brezbožni komunizem, ki hoče uničiti socialni red in temelje krščanske civilizacije. Tudi je papež povedal, da je Cerkev že pred to encikliko obsodila komunizem ob raznih priložnostih (n. pr. v. „Quadragesimo anno“), toda svetovni položaj zahteva, da vrhovni poglavar Cerkve komunizem ponovno slovesno obsodi.

V drugem poglavju enciklike govori papež, kakšen je komunizem v teoriji in kakšen v praksi. Sloni na zmotnih materialističnih idejah Marksa, obljublja enakost, bratstvo in odrešenje proletarijata. V praksi pa je komunizem — in to je danes neprimerno bolj jasno kot je bilo pred dvajsetimi leti — vzel človeku svobodo, ga je oropal človeškega dostojanstva in mu je zanimal človeško osebnost. Staršem je vzel njihovo pravico do vzgoje otrok in je skušal pri otrocih uničiti njihovo avtoriteto. Ljudem ni priznal pravice do zasebne lastnine in namesto tega je uvedel kolektivizem. Ženo je iztrgal iz družine in jo je vključil v pridobitno delo v tovarnah in rudnikih. Skušal je uničiti vsako vero in ustvariti družbo brez Boga.

Z lažnimi obljubami, z ogromno in spretno propagando in pa zaradi „svetovne zarote molka“, kakor označuje papež molk svetovnega tiska o grozotah komunizma v Rusiji, v Mehiki in v Španiji, je komunizem prodiral po vsem svetu. Kjer ni mogel prodreti zlepa, tam je nastopal s skrajnim terorjem, kar smo Slovenci doživeli na lastni koži v dobi komunistične revolucije v Sloveniji.

„Skrajni čas je“, pravi papež v tretjem poglavju enciklike, „da nasproti zmotam, nasilju in prevaram boljševiškega in brezbožnega komu-

nizma postavimo pravilno naziranje o človeški družbi, kakor ga učita razum in razodetje. Papež ponovi nato v kratkih besedah verske resnice o Bogu, ki je najvišja stvarnost, o človeku in družini, o človeški družbi, zlasti o medsebojnih pravicah in dolžnostih ter o gospodarskem in socialnem redu.

V četrtem poglavju sprašuje papež, kaj je torej treba napraviti in kakšna zdravila je treba uporabiti, da ubranimo Kristusa in krščansko civilizacijo pred komunističnim uničevalcem. In pove, da je za to potrebno obnoviti krščansko življenje, z vso silo odklanjati zapeljivi materializem, vršiti dela usmiljenja in ljubezni. „Toda ljubezen ne bo nikdar resnična ljubezen, ako se ne bo upoštevala pravica“ (čl. 49). Zato zahteva papež od gospodarjev, industrijalcev in sploh od vse človeške družbe, da naj bodo pravični. Poleg stroge (menjalne) pravičnosti naj upoštevajo tudi socialno pravičnost. Dalje priporoča papež proučevanje in širjenje krščanskih socialnih nauk.

Zlasti pa svari papež krščanski svet, naj ne naseda komunistični taktiki in naj pazi, da se komunisti ne vrinejo v katoliške organizacije. Zgodovinsko važno je papežovo naročilo v čl. 58: „Komunizem je v osnovi zmoten in nihče ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture.“

Dalje so v petem poglavju podrobna navodila za delo, namenjena duhovnikom, članom Katoliške akcije in drugih pomožnih organi-

zacij, poziv katoliškim delavcem, naj med delavci širijo krščanski socialni nauk. Posebno pa je važen papežev poziv, da naj vlada edinost med katoličani.

V zaključnih besedah govori papež še o dolžnostih krščanske države in o tem, da ima Cerkev pravico do polne svobode pri izvrševanju svojega visokega poslanstva. Nato poziva vse tiste, ki so zašli, da naj se vrnejo v naročje Cerkve. Sv. Jožefa pa postavlja za zaščitnika borbe Cerkve zoper komunizem.

Enciklika „Divini Redemptoris“ vsebuje velike besede velikega papeža. Tudi mi Slovenci smo dolžni pokloniti se spominu papeža Pija XI. Prav omenjena enciklika je bila tista, ki nam je pomagala jasno spoznati sovražnika, ki je ogrožal slovenski narod, in nas pe duhovno pripravila za veliki spopad s komunizmom na slovenskih tleh, ki je bil uspešen in bi bil tudi zmagovit, če nas ne bi tuje sile izdale.

R. Smersu (Družabna Pravda.)

Obljubila mu je, da bo njegova nevesta, in fant je postal ves pesniški:

„Oh, ljuba moja, to je najlepši dan mojega življenja. Že danes je svet poln sonca, kaj šele bo! Nikoli več ne bo nad menoj črnih oblakov, deževni dnevi ne bodo motili najine sreče, mraz bo daleč...“

Prekinila ga je:

„Nikar ne napoveduj vremena, zaročni prstan mi daj!“

ADELAIDE! S.A. ADELAIDE!

Slovenski klub vabi na

Zabavo s Plesom

22. febr. ob pol osmih zvečer

Dvorana Grskega kluba, 16 W. Terrace

Vsi vabljeni!

Odbor.

NA POSTAJL STA SE srečala. Poznala sta se že prej, pa le bolj uradno in od daleč. Več ko do najnujnejših vlnudnosti dotlej ni prišlo med njima. Na postaji sta v kratkih besedah dognala, da čakata istega vlaka.

„Skoraj celo uro bova na istih koleseh. Če nimate druge družbe, Father, lahko sedeva skupaj!“

„Prav, gospod profesor. Če vam le ne bo nerodno v družini z mano.“

Profesor se je veselo smejal.

„O, to pa nikakor ne. Nasprotno. Če boste pridni, vam bom dal dar za cerkev. Saj vem, da pobirate.“

Župnika je malce iznenadilo. Nič ni rekel, samo nasmehnil se je. Nič pravega izraza ni bilo v njegovem nasmehu.

Vlak je prišel in obstal. Vstopila sta in si sedla nasproti ob oknu. Potnikov je bilo malo.

„Verjetno me imate zapisanega med nasprotniki, gospod župnik“, je začel kar brez uvoda profesor. „Vendar ni tako hudo. Sodbo o meni lahko nekoliko omilite. Imam pač o vsem na svetu svoje lastno mišljenje. Tako tudi o veri in duhovnikih. Če vas morda zanima...“

STRPNOST IN VERA

P.B.A.

„Jako me zanima, gospod profesor. Kar na dan z mislijo!“

„So ljudje—in jaz sem med njimi—ki čutijo, da lahko potujejo skozi življenje brez vere v kaj onostranskega, kakor se reče. Dovolj moči imajo sami v sebi. V redu. So pa drugi, ki niso dovolj močni in jim je verska oporo potrebna. Zopet v redu. Naj jo imajo. Strpnost drug z drugim—vsa zadeva z vero in nevero je rešena. Nobene uganke, nobene skrivnosti. Tako gledam jaz na življenje. Kaj pravite vi?“

„Čudovito preprosto! Tudi prav zanimivo. In povedati znate. Ni čudno, da ste na glasu kot odličen profesor, ko svojo misel tako jasno in kratko v besede povijete. Če smem ponoviti vaše misli s prenosom na drugo polje, bi bilo tako: Nekateri ljudje so dovolj zdravi, da gredo skozi življenje brez zdravnikov in medicine. V redu. Drugi so slabšega zdravja, oboje jim je koristno, če že ne nujno potrebno. Naj imajo oboje, popolnoma v redu. Enaka strpnost do enih in drugih!“

Profesor je trenutek pomislil.

„Veste, da šapa vsaka primera.

Vendar ne morem dosti ugovarjati vaši. Naj vam vrnem poklon in rečem, da se ne čudim, ko veljate za dobrega pridigarja. Znate razbrskati in razsekati misel!“

Smejala sta se. Potem je župnik nadaljeval:

„Pa ste vendar prezrli, da primera sploh ne more držati. Če pa drži, bi se to reklo, da ima vera pomen samo za življenje na svetu, enako kot medicina. Cerkev in lekarna, vera in medicina—ni notranje razlike med njimi.“

„Gledam na vse zgolj z vidika tega življenja, življenja na svetu. To življenje živim, kaj bo potem, to je neznanka. Neznanka ni zanimiva. Tukajšnje življenje poznam, gre mi za to, kako se bom prerinil tu skozi.“

„Praktična reč! Prvo je to, kar je pred nosom. Toda ko sva že toliko rekla, ostaniva pri podobnosti ali razliki med lekarno in cerkvijo. Lekarna pravi: Tu je zdravilo, pridi in vzemi, če hočeš ozdraveti in ne prehitro in brez potrebe siliti v smrt. O posmrtnosti lekarna ničesar ne reče. Nasprotno pa Cerkev ne ponuja

zdravil zoper bolezen in smrt, lasti si pravico, da sme za posmrtnost skrbeti. Moja primera poprej je vse bolj šepala, kot ste priznali, gospod profesor!“

„Imate prav, gospod župnik. V stvari je večja razlika kot udari v oko na prvi pogled. V praktičnem življenju pa to ne pride v poštev. Zdravnik in lekarna se lahko motita. Zato pa še ne bomo šli doktorjem in lekarnarjem rezat glave. Strpnost do vsega, tudi do zmote, v tem je skrivnost. Dobro! Cerkev in vera si lastita skrb za posmrtnost. Po mojem mišljenju ta skrb nima smisla. Ali če je ta skrb v oporo milijonom, dobro, čemu bi se človek razburjal? V veljavi ostane beseda, ki vse premosti: Strpnost drug z drugim! Bodimo ljudje še tako različnih mišljenj, mnenj in naziranj—strpnost do bližnjega vse premosti!“

„Strpnost človeka napram človeku—pritrdim. Toda segla sva že nekam globlje. Ne moreva kar zlahka nazaj. Postavila sva vprašanje odnosov med človekom in vero. Med človekom in Bogom. In tudi obratno: med človekom in nevero. Strpen bom z bližnjim kot človekom, pritrdim. Ali naj bom strpen tudi z vsakim njego-

LETO 1958 — KRITICNO?

Z V ZADNJIH TREH MESECIH preteklega leta so si ljudje, ki so zagledani v bližnjo bodočnost, natikali bolj in bolj črna očala. Pogled v leto 1958 jih je navdajal z večjo in večjo skrbjo. Delj kot v letošnje leto si skoraj pogledati niso upali.

Praznovanje Božiča z vsem, kar ta praznik predstavlja, je dalo črnogledom nekoliko oddiha in počitnic. Menda bolj zavoljo zunanega vpliva kot iz notranjega prepričanja. Čeprav je božičevanje v današnjem svetu izven cerkva komaj še nekaj daljni odmev zgodbe o betlehemskem Detetu, vendar ustvari v človeku posebno nastojenje, ki ga prisili, da vsaj za nekaj dni odloži črna očala.

Hitro po novem letu se je pa črnoglednost spet razlila preko sveta. V tisku in govornih besedi se domala povsod venomer ponavlja zaskrbljeno vprašanje: Kaj bo, kaj bo?

V mednarodnem tedniku NEWSWEEK z dne 13. januarja pričenja Henry Hazlitt svoj članek z naslednjimi besedami:

„V letošnjem novem letu stojimo morebiti pred najusodnejšo krizo v zgodovini. Zdi se, da je na tehtnici vprašanje obstoja Združenih Držav kot svobodne države. Pa ne samo to. Vprašanje je, če ne bo vsa naša civilizacija propadla“.

V te besede je povil člankar ves smisel dolgih razprav, ki jih lahko beremo v najrazličnejših revijah in časopisih. Dan za dnem nas opozarjajo najrazličnejši črnogledi, v katero smer naj imamo obrnjene svoje poglede, da nas kakšni nenadni izbruhi kriz ne bodo popolnoma presenetili.

Seveda je v prvi vrsti potreben, tako pravijo, stalen pogled proti Kremlju, zakaj tam je kotišče vseh načrtov za pogubo sveta. Vendar je treba eno oko imeti vprto — od 4. oktobra 1957 naprej — naravnost

gor v prostrano podnebje, kjer se je pojavilo „novo znamenje na nebu“, kot je sv. Oče nazval znani Sputnik. Seveda ne smemo pozabiti, da je to „novo znamenje na nebu“ poglaj tja gor — Kremelj! Ker nimamo več kot dvoje oči, moramo pač tu pa tam za kratek hip odtrgati pogled od Kremlja in se ozreti v kako drugo kotišče nesreče: V Indonizijo, Egipt, Sirijo, Indijo, Južno Ameriko, Kitajsko ... sploh ni več kraja na svetu, kjer ni nevarnosti za požar, ki utegne objeti ves svet ...

Sami naši pogledi seveda ne bodo kaj prida koristili. Tudi ni dosti razlike v stvari, če nas zaloti svetovni požar iznenada ali vnaprej dobro opažen. Zgoreli bomo tako ali tako. Zato beremo tudi o nasvetih, kako požar preprečiti: Več mednarodnih konferenc, pogajanj, dogovorov! Vendar je podobno, da te vrste svetovalci ne nalete na dobišno mero vere. Bolj glasni so tisti, ki vidijo rešitev drugje: Oboroževanja več in več, samo oborožena premoč bo ustražovala Kremelj! Nobene vere dogovorom!

Poedini glāsovi vendar vidijo izhod še v čem tretjem. Omenjeni Hazlitt je naslovil svoj članek tako: Convert the Communists — komuniste treba spreobrniti! Med drugim piše: Vsaj poskusimo lahko spreobrniti komuniste h kapitalizmu in zasebni podjetnosti ...

Zamislil sem se ob branju tega stavka. Ne zato, kakor bi si želel spreobrnjenja komunistov h kapitalizmu, temveč zato, ker poznam še drugo „šolo“, ki bi rada komuniste spreobrnila. Po vsaki maši moli duhovnik po naročilu sv. Očeta skupaj z verniki „za spreobrnjenje Rusije“. Za spreobrnjenje — ne h kapitalizmu — za spreobrnjenje k Bogu! To je odmev Fatime, če se spomnimo, kaj vernim ljudem pomeni Fatima. Hazlitt gotovo ni

imel pred očmi Fatime, zanimivo pa je, da je na svojo roko prišel do prepričanja: komuniste je treba spreobrniti, ne misliti zgolj na pobijanje teh zapeljancev! Seveda — od spreobrnjenja h kapitalizmu do spreobrnjenja k Bogu najbrž ne bi bila kratka pot. Toda kaj če bi vmesni člen — kapitalizem — kar gladko izpustili in se oprijeli spreobrnjenja komunistov kar v smislu Fatime? Morda, morda bo kdaj tudi Hazlitt prišel do tega.

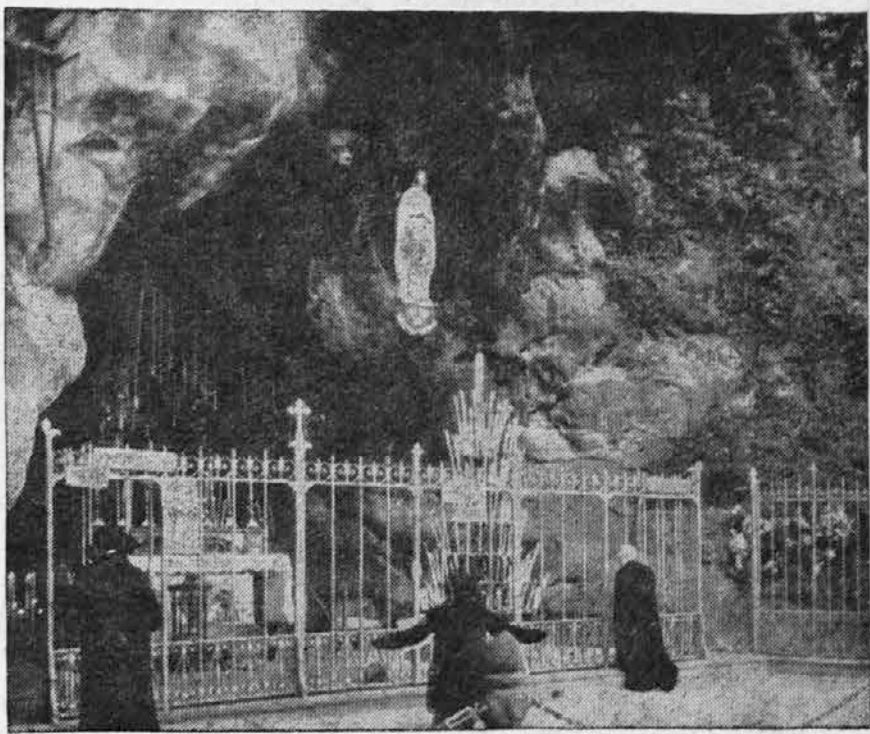
Sv. Oče s svojim božičnim nagovorom ni gledal skozi črna očala. Prav svetlo je videl pred seboj, ko je postavil primerjavo med „novim znamenjem na nebu“ in betlehemsko zvezdo.

Stotisoči, ki so se preteklo leto zgrinjali k proslavi 40 letnice v Fatimo niso gledali v svet skozi črna

očala. Zaupno so zrl naprej v tiste čase, ko se bo, po napovedi Fatimske Gospe, Rusija spreobrnila. Ne h kapitalizmu, ampak k Bogu.

Milijoni, ki se te dni zgrinjajo pred slavno votlino v Lurdu za praznovanje stoletnice znanih prikazovanj, se ne menijo za črna očala napovedovalcev krize in uničenja civilizacije. Njihove oči so uprte kvišku, v znamenja na nebu, ki nimajo izvora v Kremlju.

Ne bo napačno, če si tudi mi ne damo nataktni črnih očal pod pritiskom prerekov pogube, ampak se z milijoni vernih kristjanov zavedamo, da je najbolje imeti oči uprte v „stara znamenja na nebu“ in po naročilu Fatimske Gospe delati za spreobrnjenje. Rusije, še poprej pa samih sebe — pa ne h kapitalizmu ... — Hotimir.

Dne. 11. februarja bo stoletnica prvega prikazovanja. Milijoni romarjev bodo letos pršli v Lurd.

vim mišljenjem in početjem, ki iz tega mišljenja izvira? Med vero v Boga in vero v nič je vendar ogromna razlika. Ena in druga uravnavata človeku mišljenje, pa uravnavata tudi njegovo početje. Ali je res tako brezpomembno, katero mišljenje si osvojim? Ali se ne zdi pametno, da skušam dognati, katero mišljenje je pravo?

„Kako naj doženem? Bodimo praktični, kot sem nakazal in ste sami priznali. Nekaterim je Bog potreben, naj ga imajo. Ne odo-dravam, da kdo, na primer komunist, s silo hoče vero zatreti. Čemu taka krutost? Če bi vera ne bila nekaterim potrebna, bi je pač ne bilo. In ne bo je, ko ne bo več potrebna. Sila nikoli ni mila. Kdor pa sam od sebe ne potrebuje Boga, prosta mu pot! Strpnost! Ponavljam“.

„Kako si pa razlagate, gospod profesor, da je, kot pravite, vera nekaterim potrebna, drugim pa ne? Odkod ta različnost?“

„To je kaj lahko. Med ljudi okoli sebe pogledajte. Nekateri so muzikalični, da vzamen le en primer iz življenja. Drugi so brez posluha. Tako so rojeni. Muzikalično nadarjeni uživajo godbo, je treba vzgoje. Dokler te ni, si

petje—vse, kar se da izraziti v notah. Koncerti, opere, arije—v teh je življenje zanje. Drugi so rojeni drugače. Deveta briga so jim koncerti, morda v konjskih dirkah žive. Isto velja o veri in Bogu. Nekateri so rojeni tako, da jih cerkev privlači. Druge cerkev odbija V redu. Vsakemu svoje!“

„Pa je le spet ogromna razlika, gospod profesor! Vaša primera samo na videz drži, v resnici strahansko šepa. Muzika si ne lasti ničesar preko življenja na svetu. Tudi ne zahteva zase vsega človeštva, zaveda se, da more služiti le omejenemu številu. Vera v Boga si lasti pravico do vseh brez razlike. In ne le za čas, tudi za večnost. Muziki ne morem očitati, da sega preko odmerjenih mej. Če pa naj sprejemem vaše mišljenje, da ima vera enako vlogo v življenju kot muzika, moram reči, da vera izvaja na svetu ogromno nasilje“.

„Da, v tem je njena slabost. Pa ne toliko v bistvu, največ v praksi. Vera bi bila še kar dosti strpna, njeni predstavniki niso. Pa to še vse lahko pride, človeštvu moramo pomagati s strpnostjo“.

„S strpnostjo v praksi ali tudi v mišljenju?“

„Oboje! Strpnost vse premosti“.

Vlak se je ustavil in v voz je vdrla truma hrupne mladine. Izletniki ali podobno. Bili so očitno pijani, zato razuzdani od sile. Župnik in profesor nista mogla več do mirne besede.

Ko je vlak spet poglaj in so mladinci uganjali svoje burke, je profesor rdel od ogorčenja. Rekel ni nič, skozi okno se je zagledal. Ob raznih grobstih je zmajeval z glavo.

Vlak je spet zmanjšal brzino, nova postaja je bila na vidiku. Profesor je zbral svoje reči in se dvignil.

„Ne vzdržim. Na postaji si poiščem drug voz“.

„Jaz pa itak izstopim, to je moja postaja. Sem kar zadovoljen. Do fantov bi bil že še strpen, ne morem pa biti z njihovim norim početjem“.

Profesor ga je pomenljivo pogledal. Kakor da se mu je nekaj posvetilo v zavesti. Ko sta bila med vrati je rekel:

„Obiščite me, bova nadaljevala. Pogovor je bil zanimiv. Pridite kot da ni bilo nič“.

„Ko me sami vabite, pridem“.

Komaj vidno sta se nasmehnili in šla vsak svojo pot.

(Se nadaljuje.)

OPOZORILO

Pričujoča številka je dvojna in bi morala šteti 16 strani. Pa je prav te tedne na počitnicah stavec, ki se že nekoliko privadil staviti slovensko besedilo. Njegov namestnik napravlja strahotne napake. Zato smo bili primorani omejiti številko strani — napak bo pa menda kljub skrbni korekturi ostalo kar preveč

Za odškodnino bo pa velikonočna številka (aprilska) zopet na 12 straneh — če Bog da in pridni plačevalci naročnine.—Ur.

KOLEDARČEK ZA 1958

Koledarček smo razposlali sredi januarja vsem naročnikom. Če bi ga kdo po pomoti ne dobil, naj se oglasi.

Po nesreči je na zadnji strani izostal naslov PLANINKE v Brisbanu. Pripisite si s svinčnikom:

Društvo „Planinka“, 39 Dickenson St., Carina SE 7, Brisbane, Queensland.

Brisbane naj nam oprost.

NAROČILO IZ JEČE

Ptiček ljubi, Stvarnikovo delo,
daj, zapoj mi pesmico veselo!
Tvoje milo drobno žvrgolenje
lajša v ječi dolgo mi trpljenje.

Daj, zapoj mi pesem o mladosti,
o ljubezni poj mi in radosti.
Ko izpoješ, zleti, ptiček tja,
kjer moj očka čaka me doma.

Prav lepo, moj ptiček, ga pozdravi,
o trpljenju pa mu nič ne pravi.
Reci le, da kmalu bom prišla,
saj sem v mislih vedno z njim doma.

Zleti, ljubi ptiček, na gomilo,
tam srce spi, ki me je ljubilo.
Tja, kjer grob je moje ljube mame.
Reci: Nič skrbi ni treba zame.

Pojdi, zleti še na kraj nesreče,
v Novo mesto—tam so smrtne ječe.
Vsem povej, da živo mislim nanje,
da pa težke še so moje sanje.

Kmalu vrni, ptičica, se mala,
tu za mrežo bodem te čakala
mlada v ječi! Ptičica v prostosti,
daj, razumi v moji me bridkosti.

—Tinka Erpič

POJASNILO: Pesnica je bila dolgo zaprta v Novem mestu skupaj z mnogimi, ki so bili obsojeni na smrt. Pozneje so jo premestili v Begunje, kjer je nastala pričujoča pesem. Nedavno je Tinka prišla k bratu v Australijo. **DOBRODOŠLA! — UR.**

DO YOU SPEAK YUGOSLAV?

"SORRY, I DON'T."

"Well, I thought you had come to Australia to serve the people from Yugoslavia?"

"This is correct."

"And you don't speak Yugoslav. How is that?"

"I repeat, I don't. Neither does anyone else."

"Now..."

"You see, there is a country called Yugoslavia, but there is no such language. There is a variety of languages spoken in Yugoslavia, principally Serbian, Croatian, and Slovene. I understand them all, but none of them I would call Yugoslav. The three of them were in existence many centuries before Yugoslavia came into being (in 1918). Furthermore, my own language—Slovene—is spoken also in parts of Austria, Italy, and Hungary. You cannot call such a language Yugoslav."

"Sounds strange to me."

"Well, sounds strange to me, too, when a person tells me that he speaks Australian. It doesn't happen often, but some people do put it that way."

"Yes, this is silly. We in Australia speak English."

"Very well. Take an other example. A native of Austria—would you expect him to speak Austrian?"

"They speak German, don't they?"

"This is correct. A native of Switzerland—would you ask him if he speaks Swiss?"

"I admit I wouldn't. It sounds odd. Yet I could not tell the reason."

"The reason is obvious. There are three languages spoken in Switzerland: French, German, and Italian. A native of Switzerland

may speak all three fluently, but he does not speak Swiss."

"I see. So the same is true of Yugoslavia?"

"Precisely. Only the three languages in Yugoslavia are much more closely related to one another than the three in Switzerland."

"Thanks. This was worth learning."

"Congratulations."

Če Avstranci pridejo s takim vprašanjem, človek potrpi in se potrudi, da jih čedno pouči. Ako pa dobim vprašanje, bodisi po telefonu ali iz oči v oči:

"Govorite li jugoslavski?"

..... takrat dobim krče v želodcu.

Potem povem, da razumem po srbsko in hrvatsko, govorim pa najbolje in najrajši po slovensko, ker sem Slovenec po materi in očetu, pa dobim odgovor:

"Jaz sem tudi Slovenka..."

..... takrat se mi želodec obrne in dobim morskobolen.

Zdi se mi, da za take ni na mestu pouk, ampak — palica!

Pritožujemo se drug drugemu ustno, pišemo in beremo v tisku, kako čudno je, da nas svet ne pozna. Če kje zineš, da si Slovenec, dobiš odgovor:

"O, from Czechoslovakia..."

To nas jezi in pravimo, da ljudje po širokem svetu ne poznajo zemljepisja. Naj ga še tako poznajo, če bomo mi celo med seboj govorili „jugoslavski“, ne bomo niti sami nikoli vedeli, kdo smo. Kako bomo tujcu povedali? Kdo naj jih pouči, če če jih sami ne znamo?

Čas je, da nehamo z „jugoslavskim“ in „jugoslovanskim“ jezikom mešati svet in — same sebe... — Ur.

TITOVCI IN CERKEV

Slavko Bič

LJENIN JE DEJAL: „Vera je opij za ljudstvo“. Tudi v Sloveniji si je komunizem osvojil ta izrek in po njem uravnal svoje odnose do religije in Cerkve. V teku let so se pa v izvajanju teh odnosev titovci nekaj naučili.

Pod težo tega odnosa so duhovniki in dosledni verniki polnili rdeče ječe. Vse, kar je dihalo po religiji, je moralo izginiti z javne pozornice. Bila je doba, ko so duhovnikom podtikali podla protinardna dejanja in jih kompromitirali kot izdajalce. Pijani od zmage so komunisti izlili svoj srd tudi na razpela, kapelice in cerkve. Krivcev ni bilo mogoče najti... režim jih ni hotel izslediti.

V srcu naroda je rasel odpor in se polnila mera sovražstva do režima. Ta doba je trajala kakih pet let. Pa se je zgodilo, da je Stalin izrekel prekletstvo nad svojim neposlušnim učenem Titom. On in njegovi so se znašli osamljeni. Mnogi so takrat upali, da bo Tito zajadral popolnoma v zahodne vode, da ga bo Kremelj k temu prisilil. To se pa ni zgodilo. Vendar so bili titovci pod dvojnimi pritiskom prisiljeni, da so začeli v svojem divjanju nad narodom nekoliko popuščati. Modri izrazi o „vrelščih“ in „skokih“ so se s petletnim planom vred izkazali za nestvarne. Sprožila se je lahna liberalizacija. Cilj je sicer ostal, spremenili so sredstva. Prišlo je do popuščanja tudi v odnosih do vere in Cerkve.

Z neprestanim priganjanjem so zahodnjaki izposlovali amnestijo zapornikov, tudi pogojno amnestijo kardinala Stepinca. Naj je bilo vse to še tako proti resnični volji režima, družbeni obliki je vtisnilo svoj pečat. Kakor na vseh poljih, tako je komunizem postal tudi do Cerkve za las popustljivejši.

V idejni reviji „Razgledi“ se je pod upravo B. Zihlerla pojavil članek, ki je obravnaval novo stališče države do vere. Najprej je člankar ošvrkal tiste, ki so v preteklosti pregrobo tolkli po Cerkvi in veri. Priznal je, da so „nekateri vročerkveži“ preokrutno postopali, a ni pozabil podtakniti, da je počenjala neumnosti tudi reakcija in tako skušala hujskati vernike proti oblasti. Temeljna misel članka je bila ta:

Preveč surovi nastopi proti veri oblasti samo škodujejo. Upoštevati moramo, da imamo za seboj še le kratko dobo izgradnje naših ljudi.

Zlasti starejši rod se ne predružači tako hitro. Mirno lahko zaključimo, da je med ljudmi mnogo takih, ki se veri še niso odrekli, pa so vendar dobri državljani. V danih okoliščinah ne kaže izgubiti njihovega zaupanja...

Po gornjih ugotovitvah preide članek h pouku, kako naj se komunisti borijo proti vplivom Cerkve. Najprej je treba vedeti, da je med vero in Cerkvijo razloček! Vera je v ljudeh samih — ostanek preteklosti. Vsi smo v nekaterih rečeh slabiči, ni se čuditi, če mnogi še danes vidijo v veri in Bogu tolažbo in posmrtno zveličanost, če... se bodo držali krščanske morale. Moralo imamo tudi mi komunisti, neprimerno višjo! Naša morala temelji na znanosti, ki nam pojasnjuje to, kar je onim skrivnost. Ko se borimo proti religiji, se moramo boriti z orožjem znanosti...

Proti koncu članka je pisec povzel: Dobro državljanje je treba poučevati, prikazovati jim zmote, svariti jih zoper nakane protiljudske duhovščine, z eno besedo: Izgubiti jih ne smemo! Glede mladega rodu pa velja to: Svojo borbo bomo še pospešili. Mladini moramo nuditi v šolah vsestransko izobrazbo, izven šol pa zdravo družabno združevanje, ki naj ima protiversko podlago. Preprečiti moramo poskuse nekaterih duhovnikov, ki so jeli okoli sebe zbirati mladino pod pretezo razvedrila in športa... Tudi tega ne smemo prezreti, da so se začeli nekdanji liberalci zatekati v cerkve. Hodijo k maši itd., da s tem izražajo svoje protiljudsko mišljenje. Cerkve naj ve in verni državljani naj vedo, da to Cerkvi škoduje, ker se zaradi takih pojavov nujno zapleta v politično borbo z nami...

To so glavne misli članka. Ves smisel je na kratko ta: Komunisti, ne spuščajte se v politično borbo s Cerkvijo, stvar je v danih okoliščinah predelikatna! Prepustite to opravilo režimu, ki bo z raznimi omejitvami verskih aktivnosti dosegel cilj. V stikih z ljudstvom se ravnajte po navodilih od zgoraj... Tak je odnos države do vere v domovini še danes. Tito se pač še ni do konca odločil, na katero stran bi obrnil barko.

Toda naj zaplava Tito v take ali take vode, dejstvo je, da so cerkve v domovini polne. Vse kaže, da bo tako tudi ostalo. Naše ljudstvo je verno, Bogu in izročilom svojih dedov vdano, pa bo tako tudi ostalo navkljub trenutnim težavam.

ZA „SKLAD“ MISLI SO DAROVALI:

£2-0-0: Tone Žitnik;

£1-0-0: Mirko Vrban, Boris Miklavčič, Franc Vrabec, Marica Darmanin, Karel Bezjak, Cvetko Falež, Neimenovan;

£0-10-0: Franc Horvat, Ivan Jernejčič, Pavla Bernetič, Ana Paulin, Lojze Rebec, Ivan Jeromel, Jože Kočar, Marijan Hrovat, Julija Pavličič, Štefan Kočar, Vilko Vrtačnik, Jože Cej.

Prav iskrena hvala vse. Za nadaljnje darove se nujno priporočamo.

NAROČNINA MISLI — £1-0-0 letno

PORAVNAJTE NAROČNINO

MT. ISA VZBUJA POZORNOST

VISOKO GORI V DRŽAVI Queensland je naselbina Mt. Isa. Po naše bi rekli, da je nekje za luno, saj jo na starejših zemljepisnih kartah komaj najdeš. Pri nas smo jo doslej poznali najbolj iz dopisov rojaka Mirka Brenčiča, ki se je od časa do časa oglašal v MISLIH. Slišimo pa, da je tam gori še več rojakov, pa ni kaj slišati o njih. Pač, nedavno se je preselila tja gor družina Martina Šilca iz Brisbane in se nam javila.

Nekaj pred Božičem so avstralski časopisi naenkrat začeli pisati o tej naselbini precej na široko. Povod je dala novica, ki so jo razglasile vselitvene oblasti, da je Mt. Isa eden najlepših zgledov, kako naj se novi doseljenci vživljajo v avstralsko okolje in se zlijejo v enotnost. Nam sicer ne gre v prvi vrsti za to, razumemo pa mišljenje Avstralcev. Ko smo brali v časopisih, kako lepo napreduje tam gori „integracija“, se nam je zdelo, da velja pohvala tudi našim rojakom. Morda je pa prav zato tako malo glasov od tam za slovensko stvar ... Pa bi bilo po našem mnenju kaj lahko oboje. Dober rojak se ne bo upiral „integraciji“, slovenstva mu pa zaradi tega ni treba zanemarjati.

Brali smo, da je najti med delavci v Mt. Isa kar 40 različnih narodnosti. Od neangleških jezikov je najbolje zastopana finščina. Baj je to največja finska naselbina v Avstraliji. Med Slovani je videti, da so najbolj znani Čehi. Pred leti sta pa delala v Mt. Isa celo dva Eskima. Ta narod živi visoko gori pod severnim tečajem. Kako sta se počutila v tropičnem Mt. Isa, ni bilo povedano.

Mt. Isa živi od rudnikov. Kopljejo srebro, cink, baker in svinec. Baj je v ondotni zemlji še dosti zalog teh dragocenih rudnin.

Odkrili so to bogastvo nekako slučajno šele leta 1923. Dve leti pozneje se je ustanovila družba „Mt. Isa Mines“ in začela izkoriščati rudnike na debelo. Investirala je težke milijone avstralskega, angleškega in ameriškega kapitala. Leta 1929 je stekla železnica, ki veže Mt. Isa z obmorskim mestom Townsville. Proga je dolga 603 milje. Rude nakopljejo dnevno po 5.500 ton. V nekaj letih, upajo, se bo produkcija podvojila, celo potrojila. Svinec in baker topijo sami, cinkovo rudo pošiljajo v čiščenje čez morje.

Družba „Mt. Isa Mines“ zelo

skrbi za udobnost delavcev, ki jih zaposluje. Tako vsaj beremo in vidimo na slikah. Postavlja jim domove, zbirališčne dvorane, hostele, zabavišča, kopališča in tako dalje. Naselbina je tudi jako dobro preskrbljena z vodo in elektriko. Udruženj in klubov z raznovrstnimi smotri je med delavstvom vedno več. Posebno živahni so športni klubi. Dejavnost na tem polju je že marsikatero ime „novih Avstralcev“ porinila daleč v ospredje.

Tako in podobno so avstralski časopisi pred mesecem dni proslavljali naselbino Mt. Isa. Videti je bilo, da bi jo želeli nekako vzporediti s podjetnostjo v Snowy Mountains. Vsa Avstralija naj bi zvedela

za ogromni pomen naselbine Mt. Isa. Ne moremo drugače kot da tudi mi vsaj registriramo to dejstvo.

Na drugi strani nam je pa v spominu dopis že imenovanega Mirka Brenčiča v oktoberski številki MISLI. Težko je spraviti v sklad s tem proslavljanjem Brenčičevo poročilo, da „družba ne sprejema novih delavcev, pač pa odpušča prejšnje“. Zdaj čujemo, da se Brenčič odpravlja drugam.

Morda se bo kdo, ki pozna Mt. Isa od blizu, pozanimal za stvar in nam napisal poročilo o njej v takem smislu, da stvari tam ne bomo gledali zgolj „skozi avstralske oči“. Bomo prav hvaležni. — Ur.

Igrajo šah. Med 140 klubi je tudi šahovski. V Slovenskem domu v Sydneyu imajo do sedaj dve šahovnici, kluba pa še ne. Igra ožini, če pride na obisk urednik MISLI.

Glavni kuhar je Čeh in mu je ime Emil. Tako kapo si more dobiti g. Dolenc v Slovenskem domu v Sydneyu. Ne potrebuje pa tako velikega kotla ...

IZ PREKMURJA se je vrnila v Ameriko domačinka, ki je šla domov na obisk. Povedala je, kako si doma po nekaterih cerkvah pomagajo, ko ni dobiti molitvenikov. Na lepenko z velikimi črkami napišejo mašne molitve in razobesijo lepenko po cerkvenih stenah. Ljudje spremljajo mašo z glasno skupno molitvijo, beroči z lepakov na stenah.

NA GORENJSKEM je ob glavnih prometnih cestah še precej nekdanjih „znamenij“, križev in kapelic. Ob bolj stranskih potih in po vaseh so, kakor znano, po večini že davno izginili. Raloga je ta: Tujski promet se giblje večinoma le po glavnih cestah. Naj vidijo tuji obiskovalci, kako „neresnična“ je trditev, da v Sloveniji ni verske svobode. Tudi to kaže, da komunistom ni vseeno, kaj misli in piše o njih zunanji svet.

V MALI LOKI pri Trzinu ima Kmetijska zadruga, državna ustanova, zemljišče z njivami. Letos so tam rasle maline. Zadrugi svet je ograjen z žično mrežo, da je zavarovan zoper tatove. Zrele maline so brali plačani delavci, ki se pa niso prehudo gnali. Otroci so napravili vdor skozi žično mrežo, prihajali v velikem številu krast maline in so se hudo gnali — dosti huje kot plačani delavci.

Izpod Triglava

PRI SEŽANI na Krasu mora tujec, ki prihaja na obisk v Slovenijo, pokazati prtljago in povedati, koliko denarja nese s seboj. Za dolar bo v Sloveniji dobil 400 din, vendar odbijejo za neko komisijo po 12 din. od dolarja. Na vlakih se radi pojavijo skrivni agentje, ki ponujajo tujcem zamenjavo dolarja po 900 din. Če tujec pristane na to ponudbo, mu zaplenijo vse dolarje in ga povrhu še zapro. Komunistom pridejo taki zastonski dolarji zelo prav. Če pa hočes v Sloveniji kupiti dolar, moraš plačati zanj 1.200 din.

„LJUBLJANCA, D O L G A VAS“. Ta pesem je že dolgo ob veljavo. Izgublja pa veljavo še zmerom, zakaj mesto raste na vse strani. Do Krma ima sicer še dosti prostora, št. Vid in D.M. v Polju sta pa že sestavni del mesta. Tako računajo, da ima današnja Ljubljana 150.000 prebivalcev.

TRČMUN, znana vas v Beneški Sloveniji, je razburjal duhove po slovenskem tisku. Posebno so bili ogorčeni komunistični onstran

meje. Na Trčmunu je namreč videnski nadškof nastavl lakšega duhovnika. „Katoliški Glas“ v Gorici je poslal nadškofu pismo z vprašanjem, zakaj tako. Nadškof je odgovoril, da je poslal Italijana le kot namestnika prejšnjemu župniku, Čičigoju, ki je sicer odšel drugam na lastno željo, ni se pa odpovedal župniji. Če se Čičigoj vrne, bo prav. Če ne, bo župnija razpisana in bo dobila spet slovenskega duhovnika, če bo to sploh mogoče ob tolikem pomanjkanju slovenske duhovščine. Slovenski komunisti se očitno bolj brigajo za vero onkraj meje kot doma.

CANKARJEVA ZALOŽBA v Ljubljani obstoji že deset let in spravlja na trg knjige marksistične vsebine. Ob desetletnici je Lev Modic napisal za javnost o težavah te založbe. Med drugim piše: „Poseben vzrok težav je tudi razočaranje nad marksizmom pri mnogih, ki so se v prvem porevolucijskem času oprijeli marksizma v pričakovanju, da jim bo odgovoril na vsa vprašanja, da jih bo varno vodil v vsakem položaju in jih obvaroval

pred slehernim presenečenjem. Pričakovali so od marksizma dokončni recept za rešitev vseh problemov. Ti so se seveda razočarali, obrnili marksizmu hrbet in se prepustili vsem mogočim vplivom ... Na te se založba ne more opirati pri svojem idejnem programu, so pa ti razočarani marksisti zelo glasni v evropski in naši publicistiki.“

MOHORSKE KNJIGE

Mohorjani, ki so naročili knjige za 1957 (Koledar za 1958) pri MISLIH, so dobili pošiljko naravnost iz Celovca že za Božič.

G. dr. Ivan Mikula pa ima še posebno zalogo teh knjig in jih lahko naročite pri njem ali pri MISLIH. Pošljite en funt, pa vam bodo knjige doposlane.

Za prihodnje leto (Koledar za 1959) pa tudi že zdaj sprejemamo udnino v znesku enega funta. ŠTIRI KNJIGE ZA EN FUNT se ne dobe nikjer drugje.

ZBORNİK-KOLEDAR

Pravkar smo prejeli to izredno lepo knjigo. Izdala jo je kot vsako leto „Svobodna Slovenija“ v Argentini.

Naročite pri nas! Pošljite EN FUNT in dva šilinga za poštino. Dobili smo samo 20 izvodov. Pohitite z naročbo! — MISLI.

O NAŠIH V ZAPADNI AVSTRALIJI

Dr. Ivan Mikula

Šolska odlikovanja

Našim rojakom v v W.A. v čast in pohvalo bodi pribito: Slovenski starši se zavedajo svoje vzgojne odgovornosti in verske dolžnosti in skoro vsi pošiljajo svoje nabebudne otroke v katoliške osnovne in višje šole. Naj navedem le nekaj sijajnih primerov slovenskih otrok, ki so zaključili šolsko leto 1957 z najboljšim uspehom in prejeli nagrade.

Na šoli v Waroona prednjačita sestrice Anžič.

Sonja in Manja Koce sta si v St. Mary's H. School, Perth, priborili odlične nagrade.

Palmira Racman je prejela prvo nagrado v 7. razredu St. Brigid's H. School, Perth.

Odlična pianistka obeta postati Mary Lunder, ker žanje pri muzikalnih izpitih in otroških radijskih koncertih vedno najboljše uspehe.

Aleksander-Saša Zadnik je odličnjak-prvak v Boys H. School, Perth, kjer je tudi prefekt študentov.

Vsem odklikovancem čestitamo. Tudi tistim, ki jim imen nismo navedli. Gotovo je še več takih deklet in fantov, pa žal zanje ne vemo.

Le tako naprej, naša nadebudna mladina, zakaj „sreča vas išče, um vam je dan“.

Nagrajena tekma

Hibernian Society (društvo Ircev) je razpisala za višje dekliske šole v W.A. tri nagrade za esej „Our Garden“. Med številnimi tekmovalkami je zadelo drugo nagrado Palmira Racman. To je zelo velik uspeh za deklisko, ki je šele pred tremi leti prišla v Avstralijo iz Bazovice pri Trstu.

Iskrene čestitke, Palmira! Gotovo bomo še pogosto brali tvoje ime med odlikovanci in nagrecenci.

Matura

Franki Hribar, sin uglednega rojaka in veletržca z apnom, Jožeta Hribarja in ge. Pepce, je dovršil svoj študij na H. School, Leaderville, in prejel „Leaving Certificate“. To je avstralsko zrelostno spričevalo. Fant še nima 17 let. Je vzoren mladenič in vedno nasmejan. Iz srca mu privoščimo, da mu je dano iti na „maturitetno potovanje“ skupaj s starši križem po Evropi. Več mesecev bodo preživeli v Sloveniji.

Vsem želimo mnogo razvedrila. Franki naj si razširi duhovno obzorje in poglubi ljubezen do

slovenstva, ki mu jo starši vcepilajo že od otroških let.

Promocija „With Honors“

Na „University of W.A.“ v Perthu so promovirali „s častmi“ za inženirja kemije in fizike g. Jožeta Kordeša. Promoviranec je sin ugledne Kordešev družine iz Woroloo. Gimnazijo je začel kot begunec na Koroškem, maturiral je pa že v Avstraliji na Northam H. School. Med univerzitetnim študijem je stanoval v novem zavodu „St. Thomas Moore College“, ki ga vodijo jezuiti. Na mladega mnogo obetajočega inženirja smejo biti ponosni njegovi vrli starši, pa tudi ded in babica, ki sta lani obhajala zlato poroko v Litiji. Njih ponos je ponos nas vseh širom po Avstraliji.

G. dipl. eng. Jožetu Kordešu čestitke in najboljše želje za velike uspehe v akademskem poklicu

Kogar bi utegnili zanimati

Študij na „University of W.A.“ v Perthu je brezplačen. Študent mora kupiti le knjige in osebne potrebščine. Študenti, katerih družine živijo izven Perth, prejema študentske, da si morejo plačevati privatno stanovanje s hrano (boarding), ki stane 4 do 5 na teden.

Univerza prizna maturitetna spričevala evropskih gimnazij, le kratek izpit iz angleščine je treba napraviti. Predavanja so čez dan

in zvečer. Večerna so zlasti važna za studente, ki si morajo med študijem služiti kruh.

V W.A. je kričeča potreba po učiteljih in učiteljicah za osnovne šole. Pripravniki za ta poklic imajo popolnoma brezplačno oskrbo v zavodu „Teachers Training College“. Prejemajo celo nekaj drobiža za vsakdanje potrebe. Tisti, ki stanujejo privatno, pa dobe po 7-10-0 na teden, poročeni celo 10-15-0.

Lani so odprli v Perthu tudi zelo zaželeno „Medical School“. To je medicinska fakulteta. Zdaj torej medicincem ni treba več misliti na preselitev v Adelaide, Melbourne ali Sydney, da bi študirali za zdravnike. Saj že sama vožnja v ta mesta vzame skoro toliko kot stanovanje in hrana v Perthu za pol leta.

Glede bogoslovnega študija bodi omenjeno, da škofije v W.A. nimajo lastnih semenišč. St. Charles Seminary v Perthu ima samo filozofski oddelek, za teologijo pa morajo bogoslovci ali v Melbourne ali Sydney (Manly). Nekatere posljejo celo v Rim na papeško univerzo „Propagande“. Izjema je samo benediktinska škofija New Norsia, ki v lastni opatiji vzdržuje bogoslovno za vse bodoče duhovnike na svojem ozenlju.

Če bi kdo želel še bolj podrobno informacij o možnostih študiranja v W.A., naj se obrne na avtorja tega članka ali na MISLI.

SLOVENSKI FANT NA HIMALAJI

TAKO-LE NAM POROČA SAM — Dinko Bertonec v Argentini:

„Enaintridesetega maja 1954 je bil greben pod vrhom Dhaulagiri dosežen. Argentinska odprava je stala više kot švicarji prejšnje leto.“

Toda tisto jutro sem dobro čutil, da so moje noge mrtve. Zdelo se mi je, da nosim namesto kit, kosti in mesa ledene kose, prirojene na gležnjih.

Še ko sem se bil odpravljal na to ekspedicijo, mi je nevarnost zmrznjenosti živo stala pred očmi. Dan, ki sem se ga vedno bal, je zdaj prišel. V otopelosti 7500 metrov višine me to še davno ni tako prizadelo kot bi si kdaj poprej predstavljal. Včasih se mi je skoraj dozdevalo, da noge, ki jih drgnem in skušam spraviti k življenju, sploh niso moje. Pač pa se mi je živo in jasno zagrebla v možgane zavest o nujni potrebi, da sestopim in pridem do zdravnikarja.

Poklical sem Watzla.

Prošnjo imam do tebe. Dobro veš, kaj nosim iz Argentine na Himalajo. Ali bi hotel ti ponesti na vrh Dhaulagiri križ, slovensko zastavo in sliko Tončka Pangerca?

Prav rad, je rekel Watzel. Tonček je bil tudi moj prijatelj.

Okoli poldneva smo začeli sestopati po ledenem žlebu.

Poldrugo leto je poteklo od takrat. Tegobe in napori dolge borbe na Dhaulagirjevih strminah so pozabljene, moji prsti so spet čili in zdravi. Od časa do časa ogledujem fotografije Dhaulagiri in rad se spet zatopim v ledeno pobočja himalajskega orjaka.“

Gornji stavki so izpod peresa Dinka Bertoneca v knjigi DHAULAGIRI. Malo knjig je na svetu, ki bi se brale tako zanimivo in napeto kot je ta. Izšla je pri Slov. Kulturni Akciji v Argentini. Stane 35 šilingov — vredna jih je! Ni samo za eno branje, spet in spet jo nehote vzameš v roke. In koliko krasnih slik je v njej!

Naročiš so jo na naslov:

Zvonimir Hribar,

30 Urana Rd.

Levington-Albury, N.S.W.

Naroči si jo, ne bo ti žal.—P. Bernard.

France Papež: Osnovno govorjenje

Slovenska Kulturna Akcija v Argentini je izdala pesniško zbirko Franceta Papeža pod gornjim naslovom.

V kratkem časovnem razdobju je to že druga knjiga pesmi, saj ni dolgo tega, kar smo prejeli Balantičeve verz. Vendar pa je med obema taka razlika, da se človek nehote vpraša, ali sploh more Papeževi zbirki dati ime „poezija“. Kajti v njej umetnik ne izraža svojih občutij in razpoloženj, ampak neke vrste filozofijo, ki se vrti okrog vprašanj človekove minljivosti, nestalnosti naših usod, odhajanja v tuje kraje.

Vsak stavek je misel, ki jo je treba še in še razglabljal, pa je na koncu še vedno nerazumljiva in težka. V besedah je mnogo dualizmov (prihod in odhod, veselje in trpljenje, trenutek in večnost, voda in ogenj...). Morda je to nova oblika pesništva, ki jo bomo šele čez čas razumeli, kdo ve? Zdaj pa ostaja poprečnemu bralcu samo obžalovanje, da se je marsikaj žive, zlahke lepote izgubilo v filozofskih

besedah. Ponavljam, to je občutek čisto poprečnega človeka, ki jemlje v roke Papežovo knjigo.

Naj ne pozabim na originalno opremo, ki jo je oskrbel avtor sam in daje knjigi lepo lice.—N.R.

SOSED SOSEDU

Kupil je farmo, nekaj dni potem si je vzela čas, da si jo na drobno ogleda. Zaneslo ga je prav tja v zadnji kot, ki je bil ograjen s skoraj novim plotom. Za plotom je imel opravka človek, po vsem videzu tudi farmar.

„Dober dan! Ste menda sosed?“

„Sosed ali ne sosed, prav je, da se srečava. Če kaj vem, ste kupili to farmo?“

„Sem. Te dni se mislim useliti.“

„Kupili ste torej farmo. Ali se zavedate, da ste z njo kupili čedno obravnavo na sodišču?“

„Ha! Kaj hočete reči?“

„Poglejte ta plot. Hočem reči, da so ga postavili 12 čevljev globoko na mojem posestvu. Vi ste zdaj lastnik, pravite. Zmenila se bova pred sodiščem.“

„Sosed, ta novica mi je kaj neljubna. Od nekdaj sem bil z vsemi sosedi v prijateljstvu.“

„Že mogoče. Toda pravica je pravica. Dokler ne bo plot pravično prestavljen, sva si sovražnika, ne soseda.“

„Prav. Če je tako, naj bo tako. Najmite si delavce, pokažite jim, kam naj prestavijo plot, račun pa pošljite meni.“

Oni ni rekel nobene več. Zavil je pod drevesi čez svojo zemljo proti domu.

Plot se stoji tam kot je stal tisti dan, čeprav je minilo že deset let. Nobena žal beseda ni padla med sosedom vse od takrat do današnjega dne. Obe družini živita druga ob drugi v lepem prijateljstvu.

ČE VAM MISLI UGAJAJO, POVEJTE DRUGIM!

KAR VAM NI VŠEČ, POVEJTE NAM!

GA. ROŽAR POSREDUJE

Tako je objavila božična številka. Zdaj nam poroča ta gospa, da ima s posredovanjem malo dela. Prejela je sicer lepo zbirko pisem, pa samo—od fantov! Dekleta se očitno ne zanimajo za tako posredovanje. Ali so pa morda božično številko MISLI tako površno brale...?

Fantje, ki so pisali, so med tem gotovo že dobili od gospe osebne odgovore, seveda samo iz vljudnosti, ker naslovov ni mogla poslati.

dopisnike razočarati. Povedala nam je, da so jo nekatera pisma fantov resnično ganila in bi jim silno rada ustregla.

Če bi se kakšno dekle le še odločilo za ponudbo, naj ponovno prebere o „posredovanju“ v božični številki. Piše naj na naslov: Ga. Draga Rožar

c/ MISLI

66 Gordon St.

Paddington, N.S.W.

KRIŽEM AVSTRALSKE SLOVENIJE

NEW SOUTH WALES

Junction Shaft.—Oglašam se s par vrsticami in pošiljam prav lepe pozdrave od naših fantov tu gori. Žal nam je, da po večini nismo mogli priti za praznike v Sydney. Je bilo težko dobiti dopust. Imamo se kar po navadi v tem skritem kotu Avstralije. Precej samotno se počutimo. Kdor je videl naše kraje, bo razumel. Vreme imamo zelo piškavo, hladno in deževno. Veter pa tak, da nam je odnesel več manjših barak, med njimi tudi tisto, ki je bila naša cerkev in je v njej maševal v novembru p. Bernard. Odnoslo jo je prav na sveti dan nekaj ur po maši. Bali smo se, da bo vihar, ki je divjal tri dni, podrl vse taborišče in ga pahnul v dolino. Od cerkvice je ostalo na mestu le nekaj polomljenih desk. Srečno novo leto!—**Pavle Kersikla.**

Oj, spomin na pesem našo,
kako sladko me ti boliš!
Kadar klonim v tujem svetu
K novim dnevom me bodiš.

—**Pavla Miladinovič.**

Sydney:—Prav za božične praznike je morala v bolnišnico na težko operacijo naša požrtvovalna organistka ga. Milka Stanič. Sredi januarja je bila že toliko pri moči, da je smela domov. Potem je odšla v Waggo k sorodnikom za dokončno okrevanje. Orgle v Sydneyu in Blacktownu jo bridko pogrešajo, še bolj pa udeleženci slovenskih božjih služb. Bog daj, da bi se kmalu vrnila med nas, čila in zdrava, pa nam spet zasvirala v omenjenih cerkvah. Na svidenje, ga. Milka! —**P. Bernard.**

Sydney:—Poročna knjiga se zadnje čase ni mnogo odpirala. Vendar je zašlo vanjo nekaj nadaljnjih imen. Dne 28. dec. sta si obljubila

VICTORIA

Melbourne:—Za naše "silvestrovanje" na starega leta večer je bila dvorana v Prahranu prenatrpana. Pa ni bilo zgolj navadno veseljačenje. Bilo je nekaj več. Tu se je iz srca v srce pretakalo toplo čustvo rojakov, ki se morda že vse leto niso videli. Ob zvokih slovenske pesmi so spet manifestirali svojo pripadnost k veliki družini — slovenski skupnosti v Victoriji. „Lepo je biti Slovenec — zrno skupnosti tistega naroda, ki mu je bila zgodovina vedno mačeha, a je kljub temu ohranil svoje zdravo, ponosno, družabno in šegavo srce. Obiskal sem že zabave raznih narodnosti, a povem vam, da nikoder nisem našel tistega, kar najdem na naših slovenskih zabavah. Tu vedno znova najdem svojo dušo.“ To so bile besede, ki jih je nekdo govoril znancu pri sosednji mizi. Sredi zabave nas je pozdravil predsednik SKM in nam še enkrat orisal pomen in cilje kluba. Za tem je sledila prostovoljna nabiralna akcija za Slovenski dom v Victoriji. Tako smo zbrani pričakali, da sta kazalca na uri stala navpično. „Novo leto!“ je od vsepovsod hkrati završalo po dvorani. Tople želje so prihajale iz srca in segale v srce. Slovenci v Victoriji smo hvaležni SKM za vse prireditve, ki nas tako lepo povezujejo. Želimo si jih še in še. —**Karel Kodrič.**

QUEENSLAND

Brisbane: Božična številka MISLI je pa res tako bogata, da bi bilo vsako hvalisanje odveč. Z njo so MISLI prekosile same sebe. Čestitke in iskrena želja, da bi moglo ostati tako tudi nadalje. —**Janez Primožič.**

Injune: Včasih pošlje usoda človeka v puste kraje. Že skoro leto dni poučujem v tem majhem queenslandskem mestecu. Pred kratkim smo peljali otroke pogledat v rudnik, ki je tri milje iz mesta. Bilo je 30 otrok in 3 učitelji smo šli z njimi. Meni je bilo vse novo, veselila sem se in — bala. Opremili so nas s svetilkami in čeladami, potem smo se začeli spuščati v žrelo: otroci naprej, mi za njimi. Ogledovali smo si premog med mogočnim skalovjem. Nekdo nam je začel razlagati, kako je pred mnogimi tisočletji nastal premog pod zemljo. Razlagalec je bil boječ in je večinoma govoril so povešenimi očmi. Ni si upal vzdržati pogledov iz oči v oči takega števila obiskovalcev. Povedal nam je tudi, da smo se spustili več kot 100 čevljev globoko, da mora takozvani „deputy“ vsako jutro že ob šestih pregledati rudnik, če ni morda plin začel kje puščati, če ni voda udrila noter, če je zraka dovolj. Rudarji začno z delom ob osmih, seveda pa le, če je vse v redu. Pokazali so nam, kako z dinamitom razbijejo steno, kako se unikajo pred razstrelbo in kako potem nalagajo premog na vozičke. V takem vozičku so nas tudi peljali od enega do drugega konca rudnika.

Pretresla je ta vožnja vse naše kosti, otroci so pa le uživali, zlasti še fantki.

Po dveh urah bivanja pod zemljo smo se vrnili na vrh. Skoraj nismo drug drugega poznali, bili smo črni kot pravi zamoreci. To je prišlo odtod, ker smo se morali pod zemljo tu pa tam plaziti po vseh štirih. Sveži zrak nam je dobro del, zakaj spodaj je bil jako zadušno in prašno. Prede smo odsli, smo si ogledali še vertilacijo in kako nalagajo premo no vlak. Zelo zadovoljni smo s vrnili domov in se takoj spravili — spat. —**Sonja Fon.**

Brisbane: To pot se imamo brisbanski Slovenci zahvaliti č.g. dr. Ivanu Mikuli za božični obisk. Imel je za nas dvakrat službo božjo, osebno smo pa prišli z njim v stike pri zabavi na Silvestrov večer, pri čajanki po službi božji in pri obiskih po domovih rojakov. Zelo se je vsem prikupil s svojo prijaznostjo in humorjem. Najbolj nas je seveda razveslil s tem, da nam je omogočil dvakratno „domačo“ službo božjo. Ob zvokih božičnih pesmi in orgel smo v duhu eno uro preživeli vsak v svoji domači cerkvi. Le nekaj mi pri tem ne gre v glavo. Vprašal bi, zakaj se našim ljudem zde zadnje klopi v cerkvi najbolj imenitne? Ali je to ponižnost skesanih grešnikov ali strah pred pridigo in pokoro? Sam tudi jaz ne grem rad v prednje klopi, ker nočem veljati za edinega pravičnika na svetu. Torej drugič le naprej, ljudje božji, tako bom tudi jaz dobil pogum. Sodelujmo tudi v takih zadevah v lepi skupnosti, kakor sodelujemo v drugih dejavnostih. Velika zahvala gre vsem, ki se trudite za versko in družabno dejavnost, da naša drobna Slovenija v Brisbanu ostane pri življenju. Vsak, ki kaj napravi v tem pravcu, naj se zaveda, da naše delo ni za osebno čast in slavo, ampak v čast Bogu in v tolažbo in veselje osamljenim rojakom. Č. g. dr. Mikulo pa že zdaj z veseljem pričakujemo za veliko noč. Pozdrav njemu in vsem rojakom po Avstraliji. —**Jože Košorok.**

Brisbane: Nevidna božja roka je nenadoma iztrgala in naše srede splošno znano in priljubljeno ženo zvestega člana naše skupnosti in mater dveh majhnih otrok, gospo Pavlo Čarman. Nismo mogli verjeti pretresljivi vesti, ki se je kot blisk širila od ust do ust, da gospe Pavle ni več med nami. Ko smo se ob novem letu prijetno zabavali na njenem domu, kdo bi bil slutil, da jo bomo v dveh tednih spremljali na njeni zadnji poti? V nedeljo ponoči se je z vso družino vračala proti domu, ko so se že skoraj pred ciljem na nepojasnen način odprla vrata v avtu, kjer je sedela. Sunek avta jo je vrgel na pločnik in tam je na mestu izdihnila. Mislimo si žalost moža in otrok, ki so bili priče te strahote, pa niso mogli nič pomagati! Na njeni zadnji poti jo je spremljala skoraj celokupna naselbina. Živ dokaz, kako je bila spoštovana. Isto so pričali številni venci. Tudi v bodočnosti ji bomo ohranili hvaležen spomin. Tebi, dragi Jože, pa želimo, da ostaneš močan, saj vsi vemo, da je naše tukajšnje življenje kakor lahen vetriček in nam vsem visi na tenki nitki. Bog Te tolaži! —**Janez Primožič.**

Junction Shaft — lastavičje gnezdo naših fantov.

Ingleburn: Čestitke slov. pevskemu zboru TRIGLAV v Melbourne! Dobro se se izkazali pri raznih nastopih v Sydneyu v božičnih dneh. Vsi smo jih bili veseli. V znak priznanja od moje strani so prejeli slovenske srčke, ki sem jih sama izdelala, pa tudi skromno pesem. Preden so prišli k nam, so želi že dosti priznanja v Melbourne. Posebno veliko šteje, da so nastopili s slovensko pesmijo pred avstralsko javnostjo. Ob proslavi 100 letnice mesta Brunswick so bili ponovno poklicani na oder. Tako so svojemu programu dodali „žabe“ in avstralska publika je burno ploskala njihovem „regljanju“. Dobili so tudi povabilo, da so dne 12. dec. nastopili v Town Hallu na vsakoletnem koncertu Royal Horticultural Society. Tedaj je prvič zadonela naša „Oj Triglav“ v najimenitnejši dvorani Melbourne. Pesem „V spomin“, ki sem jim jo poslala, se glasi:

Pod evkaliptom nate mislim,
dehteča lipa sred vasi,
na tebe, potok žuboreči,
na pesem ki z goric doni.

Vsako misel mojo spremljaš,
kraja rojstnega obraz,
v žaru luči velemestnih
ne bo pozabljen najin čas.

Ko ob tujem morju sanjam,
mislim le na Adrijo,
na sinjost nežnega valovja,
ki me je nekdaž božalo.

zvestobo do smrti v cerkvi sv. Frančiška, Paddington, Rudolf Uljan, doma iz Podgraj, Slovensko Primorje, in Marica Hrvatin, doma prav tam kot ženin. V soboto 4. jan. sta imela svoj poročni dan Renzo Trinco iz slovenske Benečije in Ivanka Rebec iz št. Petra na Krasu. Tretji tak praznik je bil, ko sta prišla pred oltar Anton Konda, ki prihaja nekeje od Metlike v Beli Krajini, in Anica Redek, domačinka iz Trebnjega na Dolenjskem. Nevesta je tako „nova“ med nami, da je šla z ladje skoraj naravnost k poroki. Vsem trem zakonskim parom obilo sreče. —**Kroničar.**

Sydney:—Iz krstne knjige posnamemo naslednje podatke: Rutarjeva Janez in Milka v Strathfieldu sta poslala h krstu hčerko, ki je dobila ime Dana. Bil je drugi krst v družini. — V Cronulli sta se nedavno naselila med drugimi zakonca Štefan in Ana Šernek, pa sta kmalu dobila prvorojenca, ki je pri krstu dobil ime Štefek. — V Leichhardt se je oglašila štokljka pri Jožetu Nemančiču in ge. Mariji. Pustila je punčko prvorojenke. Krstili so jo za Micko Nemančičovo — ne Županovo! — Slišali smo, da so imeli krstitev tudi v družini Torbica v Mayfieldu, podrobnosti pa ne vemo. Širom po velikem Sydneyu se pripravlja še več krstov, za nekatere vemo, za druge ne. Bolj oddaljene naselbine pa že celo drže take reči doma, da ne MISLI ne morejo izvohati. Kaj če bi kdo poročal? Vsem tu navedenim pa čestitke in najboljše želje! —**Kroničar.**

IZ SLOVENSKE DUHOVNIŠKE PISARNE

Ker za ta mesec nimamo posebnih oznanil in naročil za objavo na tem mestu, smo naprosili č.g.dr. Mikulo, naj nam kaj spodbudnega napiše. Rad se je odzval. Mi pa z veseljem objavljamo.—Ur.

Marija Pomagaj ustoličena v Avstraliji

Brezjanska Mati božja si je v svoji materinski ljubezni izbrala svoj prvi tron na avstralski zemlji v Perthu, W.A. Layerjevo sliko Marije Pomagaj je zelo posrečeno posnela po drugi kopiji neka nuna, sestra Celestina, Madžarka po rodu, dobra slikarica, ki je sedaj že 85 let stara. Dne 5. dec. 1957 je podoba blagoslovil sam nadškof, dr. R. Prendiville, v svoji stolnici „St. Mary's Cathedral“. Iz stolnice smo prenesli v župnijsko terkev Osborne Parka, kjer so se vršile običajne službe božje za Slovence.

Na praznik Brezmadežne, 8. dec., smo odgrnili podobo Marije Pomagaj med slovesno sveto mašo pred velikim oltarjem. Vsi katoličani, ki spadajo v župnijo in so zelo različnih narodnosti, so vedeli, da je to „slovenska Mati božja“ in so se je z nami vred veselili.

Po maši so jo Slovenci pozdravili s pesmijo in molitvijo, večja slovesnost je bila prihranjena za zvečer.

Vršila se je običajna vsakoletna farna procesija z lučkami v čast Brezmadežni, pa to pot je bila shedišče vse pobožnosti naša Marija Pomagaj. Krasno ozaljšano podobo so nosila v procesiji slovenska dekleta, lepa skupina slovenskih mož, fantov in žen je stopala takoj za njo in pela lavretanske litanijske z raznimi Marijinimi pesmimi. Tudi drugi farani: Hrvatje, Avstrijci, Italijani itd. so se udeležili procesije res v ogromnem številu.

Župnik, Msgr. Langmeed, je prepustil meni, da sem vodil vso pobožnost in tudi pridigal. Dejal je, da mi to gre, ker jemljem slovo od Perthu. Bil sem mu prav hvaležen, ker sem tako dobil priložnost, da sem v petih jezikih razložil vernikom, kaj nam Slovincem pomeni Marija Pomagaj z Brezij. Povedal sem jim, da smo pred malo meseci slavili 50letnico kronanja na Brezjah, nakazal, kdo je bil nadškof Jeglič, pa tudi zlate maše škofa Rožmana nisem pozabil omeniti.

Po končani pobožnosti je ostala naša Marija Pomagaj pred velikim oltarjem. Drugi verniki so se polagoma razšli, Slovenci so pa še dolgo v noč ostali na straži pri „svoji“ Mariji s pemijo in tihim razgovorom z njo.

Naslednjo nedeljo, 15. dec., so se Slovenci ponovno zbrali v cerkvi za „poslovilno“ službo božjo ob 10. uri. Ker je po mojem odhodu ostala W.A. brez slovenskega duhovnika, sem poslušalcem polagal na srce, naj ohranijo Marijo Pomagaj v svoji sredi kot vzornico, priprošnjico in vodnico. Po maši so milostno podobo spet prevzele dekleta in jo odnesle med prepevanjem litanijs na njen stalni

prestol—v „Marijin kotiček“ nad krstnim kamnom.

Tako je bila ustoličena naša Marija Pomagaj v prvi avstralski cerkvi. Upajmo, da ne v zadnji! Saj so slovenske naselbine na tem kontinentu mnogo večje kot v W.A. Ni dvoma, da naši rojaki tudi drugod priznavate vzklik: „Marija Pomagaj—Slovincem vladaj!“

Poslovilni večer

Ko sem že omenil, da se je med naše cerkvene dejavnosti tistih dni vpletala misel na moje poslavljanje od Perthu, naj povem še o tem, kako lep poslovilni večer so mi priredili skupno z rojaki vsi farani župnije v Osborne Parku. To zahteva že sama hvaležnost za vso naklonjenost, ki so mi jo izkazovali skozi štiri leta, do posebnega izraza je pa prišla tisti večer.

Bilo je v nedeljo 19. decembra. Farna dvorana je odmevala od sviranja odlične kapele Mr. Alberta Thompsona, vmes je igrala na klavir Lundrova Mary. Vrstile so se slovenske in angleške pesmi. Potem je godba odnehala in so bili na vrsti govori.

Prvi, se je dvignil faran Mr. Knacky in se poslovil od mene v imenu vse fare in njenih organizacij. Zahvalil se mi je za moje štiriletno delo in trud v župniji. Za zaključek mi je izročil vsoto denarnih darov, ki so jo zbrali brez moje vednosti v znak hvaležnosti do mene. Naj takoj omenim, da sem del te vsote oddal župniku v pomoč pri gradnji nove deske in dekliške šole. Ko imajo ondotni verniki toliko izdatkov za nova podjetja v krepko rastoči fari, sem bil izredno ginjen, ko sem videl, da so kljub temu zbirali še zame. Veliko srce imajo ti ljudje, nisem imel poguma, da bi obdržal celo vsoto.

Kot drugi govornik se je oglasil Slovenec, dr. Jure Koce. V vzhičenih besedah je poudaril, kako srečni so bili Slovenci v Perthu, ko so imeli svojega duhovnika med seboj. Žal jim je, da se zdaj poslavlja, voščijo mu pa veliko uspeha drugod, kjer je potreba še vse večja, zakaj na vzhodu Avstralije so tisoči, ki ga bodo veselili, dočim so v W.A. le stotine. Dvoje mu dajajo na pot: Zahvalo za ustoličenje Marije Pomagaj in naročilo, naj se kmalu vrne, če ne za stalno, pa vsaj na daljši obisk. Ni bil med nami sicer samo za Slovence, mi smo pa le vedeli, da je naš, je poudaril govornik. Imel je srce za vse narodnosti, ker je želel, da bi prišlo do veljave geslo:

„Hvalite Gospoda vsi narodi, slavite ga vsa ljudstva!“

Tretji govornik je bil župnik, Msgr. Longmeed. Izjavil je, da govori v imenu prevz. nadškofa, pa tudi v imenu fare in župnika. Poudaril je, da me bodo pogrešali kot farnega vikarja in kaplana priseljencev. V tem svojstvu je duhovnik, ki se poslavlja, opravil veliko delo, je rekel. Ker govori več jezikov, je nadomestil več duhovnikov, potoval je iz kraja v kraj in so ga poznali po mnogih krajih zapadne Avstralije—vsem je žal, da odhaja. Privoščimo pa njegovim rojakom

V starosti 35 let nas je 12. jan. 1958 na tragicen način za vedno zapustila članica društva „Platininka“ gospa

PAVLA ČARMAN

Zemske ostanke pokojnice smo spremili na zadnji poti v. ponedeljek 13. jan ob. 4. pop. na pokopališče Dutton Pk., kjer čakajo vstajenja.

Naj v miru pociva, molimo za njen pokoj!
Mozu Jozetu in otrokoma iskreno sozljaje.

„Platininka“, Brisbane.

na vzhodu, da se bo mogel odslej le njim posvetiti. Od časa do časa naj mu pa dovolijo, da se vrne med nas vsaj na obisk.

Priznati moram, da sem bil v zadregi, ko sem slišal toliko priznanja. Naj bo vse v čast božjo, če sem res toliko pomenil tem ljudem. To sem poudaril tudi v svojem zahvalnem govoru. Tako nam je potekel ta večer, ki mi ne pojde zlahka iz spomina.

Naj omenim, da so govore v treh jezikih in posebej slovensko poslavljanje po skupnem programu z razgovorom in pesmijo pod milim nebom posneli na plošče, ki sem jih vzel za spomin. Morda se ponudi priložnost, da te plošče kje predvajam med rojaki na vzhodu.

Odhod iz Perthu

Priznati moram, da mi slovo od tam ni bilo lahko. Nazadnje bi bil kar najrajši ostal na priljubljenem mestu in med privajenimi prijatelji. Pa seveda nisem smel dati besede srcu ...

Da bi si ločitev olajšal, sem si izbral za polet skozi Adelaido v Sydney rano jutro, soboto 21. decembra. A do zadnjega so mi prijatelji izkazovali ljubezen. Zbrali

so se k moji maši dobesedno ob zori in smo imeli prave adventne „zornice“. Ginljiva je bila ločitev od častitljivega župnika, od skrbne gospodinje Milke in njene družine. A neizprosni čas me je trgal od vseh. Dva ljuba rojaka sta me spremljala prav na letališče in mi ostala pred očmi vse do tedaj, ko je avijon odpeljal. Pristrena hvala, dr. Koce in Jože Zigmund!

Pa tudi vsem drugim, katerih imen nisem mogel navesti: prav iskren Bog plačaj! Bog vas živi vse in na ponovno svidenje v zlati sončni West Avstraliji! Spomnil sem se njenega upravičenega imena: The Sunny Golden West, ko sem jo s soncem obsijano še enkrat objel iz jasnih višin in blagoslovil ...

Brneči ptič, ogromni in pogumni, se je vzpenjal višje in višje in se poganjal dalje in dalje. Moja misel ga je pa vendar prehitela, segala je v nove kraje, med nove prijatelje, na polja novih dolžnosti. V duhu sem že naprej vse pozdravljal in priporočal božji Previdnosti vse in z njimi samega sebe. Naj bi nas vezala zvesta ljubezen, ki vse premore in nikdar ne mine ...

(Konec sledi.)

Dr. Ivan Mikula.

VISOKO PAPEŠKO ODLIKOVANJE

RIGHT REVEREND MONSIGNOR GEORGE M. CRENNAN je postal APOSTOLSKI PROTONOTAR.

Ta visoki naslov mu je dal sam sv. Oče Pij XII.

To pomeni, da ima odlikovanec pravico nositi mitro, to je škofovsko kapo, in opravljati razne obrede, ki so drugače pridržane škofom.

Da je odlikovanje zaslužen, bodo priznali vsi, ki poznajo Monsignorjevo delo za naselitev beguncev raznih narodnosti v Avstraliji. Tudi Slovenci smo deležni njegove skrbi. Mnogo naših je moglo v Avstralijo le po posredovanju tega gospoda, bodisi jim je pripomogel do Landing Permits, jim omogočil breobrestno potovanje ali jim napravil še drugačne usluge. Zlasti si prizadeva, da pridejo raztrgane družine spet do združitve. Mnogim fantom in dekletom pa poišče v primeru potrebe tudi primerne začetne službe.

Zanimivo je vedeti, da je v samostanu Sacred Heart, Rose Bay, Sydney, kjer naš protonotar stanuje, skoraj vedno zaposlenih več Slovencev. Trenutno sta tam dve družini in dva samca. So pa dobri izgledi še za več rojakov, da dobe tam zaposlitev. V isti hiši kot Mgr. Crennan pa stanuje tudi novi slovenski duhovnik, dr. I. Mikula, in to po zaslugi istega gospoda.

Novemu apostolskemu protonotarju iskreno čestitamo in mu iz hvaležnih src želimo še več uspehov pri velikem delu za blagor bližnjega. Naj Bog bogato blagoslovi in poplača njegov trud!

KOTICEK NAŠIH MALIH

SREČNO NOVO LETO, dragi otroci! Kako ste preživeli praznike? Vem, da ste prejeli vse polno lepih daril, se kopali in sončili in do mile volje igrali. Kaj pa jaslice? Ali ste jih sami postavili? Zelo sem radovedna, ali ne? Pišite mi, pripovedujte mi!

In veste, kaj bo zdaj naše prvo opravilo? Pisemca bomo prebrali in pesem Neve Boletove prečitali. Prvo piše ljuba Sonja Sedmak:

„Draga gospodična Neva:

Hvala za pozdrave. Jaz sem končala prvi razred zadosti dobro, hvala Bogu. Zdaj sem zopet bolna, ker sem preveč skakala. Veselo čakam Božič, da bom naredila jaslice. Mogoče je hudiček z belim repom na skrivaj ponesel kaksnemu siromašnemu otroku igračo. Vesele božične praznike želim Vam in vsem Slovencem v Avstraliji.—Vaša Sonja”.

Draga Sonjica, prisrčna ti hvala za tako lepo božično voščilo. Upam, da si zdaj spet zdrava in da boš čimprej znova napisala pisemce za naš kotiček. Tebi in Tvoji družini tople pozdrave in najboljša voščila za novo leto!

Zdaj pa hitro v Blacktown k Filipčičevim! Da, Slavica in Slavko in Marija Kristina, Avica in očka in mamica—vsi so se oglašili. Kako vam gre, draga družina Filipčičeva? Da bi vam bilo novo leto kar najbolj zdravo in prijetno—to so moje želje. In

prisrčna hvala za Vaša voščila. Pa še eno tiho vprašanje Slavici un Slavku na uho: Kje je ostalo pisemce za kotiček?

Juhe, zdaj pa poslušajte Nevino pesem:

POLETNI DAN

*Ko se sprehajam v vročem dnevu
po poljani,
po suhi posušeni travi in me sapa-
rica duši,
se vznemirja v meni vroč spomin
na beli breg kraj morskih globočin.
Na burjo, ki sedaj tam gor razsaja,
ki vedno Kraševcu nagaja:
O, burja draga, meni mila,
zakaj si mene ti pustila,
da sem v Avstralijo se privozila?
Vem, tam ostati ni bilo mogoče,
pa vendar iz srca te prosim vroče,
če bo mi vendar kdaj mogoče,
da pridem še enkrat tja gor,
ne pusti mene več sem dol!*

Draga Neva, v pesmici si lepo opisala svoje občutke ob slovesu z domačimi kraji. Še toliko bolj pa je tvoja pesem draga meni in vsem, ki dobro poznamo nagajivost tiste burje. Oglasi se še in prisrčen pozdrav!

To pot nam je ostalo le še malo prostora. Pa ko smo že nekaj slišali o burji, poslušajte še tole o vetru:

Veter nam na okna trka,
po tečajih škriplje, švrka.

V sobi sem in tja se ziblje,
vse prebrska, strese, zgiblje.

Žarke splaši, muhe zmede,
v pajčevino mehko sede.

S stene urno pod odeje
skoči kakor ptiček z veje.

In nazadnje po vsej hiši
kolovrati, šepomiši.

Ven iz hiše čezme skoči
in od smeha skoraj poči.

Glej gal! Skozi okno—smuk—
mi odnesel je klobuk.

Tako! Prihodnji mesec bo pa spet povestica. Pišite mi! Pozdravček. Vsem!

Vaša Neva.

Dodatek.

O eno pisemce se je skoraj izgubilo med papirji. K sreči je prišlo se zadnji hip na dan. Hitro v Kotiček z njim!

„Hvala lepa za knjigo V Kraljestvu lutk. Z veseljem sem jo sprejela. In še posebej lepa hvala za podobice, ki ste jih priložili. Tudi ta nova povest o belem repku je zelo lepa, tu pa ne upam, da bi kaj uganila. Lepe pozdrave vsem, kateri za Kotiček malih pisete, pa le še kaj veliko napišite. Prosim. Saj vsi radi beremo.

Anamarija Habor.

Še en dodatek; Peklenšček, ki ga je naša povestica vsega prebelila, je prišel povedat, da je bila Anamarija v preteklem letu najboljša med vsemi 72 učenci v razredu. Ploskamo!

V OBJEMU TVOJIH ROČIC

Če ne vidim zvezdic v očkah
tvojih
in ne rožnih popkov v tvojih
ličkih,

ti si moja skrb edina.
Ko spet v nasmehu
zableste se tvoji zobčki,
si najslajša moja bolečina.

Kot v povestici otroški
besedice ti žubore,
v objemu tvojih ročic
vse moje so želje,
moj sinček!

Si najdražji mi zaklad,
daj Bog, da vsak tvoj cvet
rodil bi le najboljši sad!

Ranilo te bo trnje,
ko sam boš prve rože bral . . .
Takrat ne skrivaj v sebi bol gorja.
K meni pridi po uteho,
saj utrip si mojega srca.

—Pavla Miladinovič.

VRNIL SE JE IZ TOVARNE in zagledal na mizi pismo. Nagnil se je in si ga ogledal.

„O, MISLI pišejo! Napovedani Koledarček je prišel”.

Nič se mu ni mudilo odpirat. Odložil je klobuk in suknjo, prižgal si cigareto, počasi segel po nožu. Odprl je pismo in bral. Nekaj se je zganilo v njem in si je rekel:

„Bo le res kar prav, če posljem je rekel tisti funtek”.

„Segel je v žep in položil funt predse na mizo. Čudno lep bankovec je bil, čisto nov, kot da je prišel naravnost iz državne tiskarne. Zazrl se je vanj in ga občudoval. Prav za prav si še nikoli ni tako od blizu ogledal avstralske denarne enote.

„Lep si, funtek moj, prav čeden za oko in za žep. Ampak, kar je, to je. Ločiti se morava. Pošljem te v Paddington, tam poravnaj moj dolg”.

Funt na mizi se ni zganil, oživel pa je. Celo spregovoril je:

„Dolg, praviš? Kakor se vzeme že dolgo nisi ničesar poslal, dve leti bo tega, morda nekaj mesecev več. List pa prihaja in še prihaja. Jaz pravim, na svojo odgovornost pošiljajo. Ti pa tako mirno in kratko: Moj dolg!”

„V tem je precej resnice, funtek moj. Vendar, odpovedal nisem. Kolikor koliko je tudi moja odgovornost”.

„Imaš deloma prav. Ampak če že hočeš vzeti vse nase, sezi ponovno v žep in mi daj na mizo tovariša. Pred dvema leti si plačal za nazaj. Niti ne veš, če je bilo dovolj. Če že pošlješ, morava biti dva”.

POGOVOR S FUNTOM

„No, tako natančnim nam spet ni treba biti. Da le dobro voljo pokažem. Ti sam boš v Paddingtonu mnogo zalagel”.

„Ne rečem. Ampak če si me dobro ogledaš, ali ne misliš, da me je škoda? Zdajle sem tvoj, na vsem svetu samo tvoj. Če me odpošlješ, goodbye za zmerom. Kaj pa prav za prav imaš od tega lista?”

„Res! Kaj prida koristi ni. Pregledam ga, to je. Tudi preberem včasih po nekaj celih strani. To ali ono v njem je prav zanimivo. Potem kmalu pozabim in je toliko, kot da nisem nikoli bral”.

„Vidiš! Prav to sem ti hotel povedati. Piši, naj ustavijo. In ne pozabi, da zdaj izhaja in prihaja še drug. Že nekaj kratov ti je prižarel tudi ta. Kam pa prideš, če boš plačeval naročnino na levo in desno? Piši, naj ustavijo. Že jaz se tako težko ločim od tebe, kaj bo, če nas pošlješ na rajšo celostevilo?”

„Da, to je tisto! Celo številol! Ampak da bi pisal, naj nehajo? To je nerodna reč. Nakoplješ si očitek, da nisi kulturn član kulturnega naroda! Pravijo, da spada k tvoji vzgoji—naročati in podpirati slovenski tisk. Da moraš biti vzgojen”.

„Vzgojen?”

„Da, tako govore v demokracijah. Tam pod diktaturo si moral biti zgrajen. Do vrha zgrajen v današnji stvarnosti. Tista zgrajenost mi ni kar nič dišala.

Zbežal sem pred njo. Naj jo pes povoha! Ampak čisto svoboden tudi zdaj nisem, to moram ugotoviti. V demokracijah moram biti vzgojen, tako nas učijo. In še dostavljajo, da pred to zahtevo nikamor pobegniti nimam”.

Polotila se ga je globoka potrnost, cigareta je dogorevala, segel je po drugi. Funt na mizi je imel dovolj časa, da je zbral misli.

„Nimaš kam pobegniti? Bal Kdo ti to pravi? Zapri se sam vase in z nami—funti—skleni zvesto tovarišijo! Boš kmalu videl, kako tudi demokratično vzgojo lahko vsak pes povoha!”

„Misliš? Funtek rad te imam. Znaš prebiti čedno postavljati svoje besede. Še kaj povej!”

„Rad! Le zvesto poslušaj. Spomni se, kakšne občutke dobiš, ko obračaš strani slovenskega lista. Ko bi šlo samo za tisto siromašno naročnino! Pa te list zapeljuje še na vsa mogoča funtovska pota! Tiskovni sklad, na primer. Ali se spomniš, da si nekoč že skoraj poslal nič manj kot pol funta?”

„No, tega mi nikar ne očitaj. Bila je šamo misel, takoj sem jo poslal rakom žvižgat”.

„Vsa čast, to je res. Pa kaj še drugega. Zapeljevanja na tonel! Kupi to in to knjigo! Mohorske naroči, Hribarju v Albury piši po izdanja Kulturne Akcije, Socio-

logija zate kakor nalašč. Celo masne bukke bi si moral dobiti. Te reči bereš, pa ti je nekam nemirno pri srcu . . .”

„No, no, predaleč si segel, ljubi moj funtek. To se prenese. Malo globlje potegnem dim, pa so mimo težave”.

„Že, že, to rad priznam. Kaj pa drugi poziv? Včlanil se v društvo in plačaj članarino, kupi vstopnico na igro, koncert . . . srečko za srečolov . . . daj za Slovenski dom . . . In nazadnje—temu se boš res težko izognil—list pobira za revno družino . . . Kako lahko se ti zgodi, da boš ob funt, preden se dobro zaveš . . .”

„Tiček si, funtek! Prepričevalno znaš govoriti . . .”

„Kako naj pa ne? Ko je vse tako jasno. Piši, naj lepo ustavijo, neštetim skušnjavam in zapeljivostim se boš gladko izognil”.

Nič več ni rekel. Globoko je potegnil dim, tako globoko, da je tudi od druge cigarete ostal samo čik. Ker pa je bilo treba vso reč še dobro premisliti, je segel po tretji.

Tedaj je kar ostrmel. Zadnja cigareta je tičala v paketu. Le kdaj je toliko kuril, da so tako hitro počle? Pretreslo ga je. Kaj, če bi že zaprli trafiko?

Odrčal se je s stola, pograbil funt z mize in planil čez cesto. Še je ujel možakarja in izmenjal prepričevalni funt.

Potem so ga klicali drugi opravki, da še do danes ni imel časa napisati tisto vrstico:

Naročnino pošiljam . . . —Upr.

OGLASNA DESKA

O SLOVENSKEM
DRUŠTVU, SYDNEY

Slovenski dom

Lahko se zapiše, da kar dobro služi svojemu namenu. Postaja najbolj znano, čeprav morda še ne najbolj priljubljeno zbirališče rojakov in rojakinj. Koliko je že to vredno, da obiskovalci od drugod vedo, kje bodo našli za nekaj ur ali celo za ves dan domače ljudi za razgovor in pojasnila. Ali ko pridejo z ladjo prvič v Sydney in Avstralijo, pa morajo čakati na odhod do končnega cilja — v Domu najdejo kljub vsem pomanjkljivostim dosti domač sprejem. Navadno jim Dom nudi tudi prenočišče, če jim je potrebno.

Zadnje tedne je bilo opaziti v Domu precej dobrodošlih nadaljnjih popravil. Kuhinja je prenovljena in se svetli kot škaticca. Preuredil jo je g. Karel Dolenc, ki je vzel v svojo oskrbo tudi kuho. Izkazal se je za izvrstnega „šefa“, samo prave poklicne kape še nima. Lep bel jopič je že nekje iztaknil, da ga ljudje lahko takoj spoznajo, ko se prikaže med njimi.

Torej, posluh, slovenska sydney-ska javnost! Ko je gostovala v Sydneyu melbournska Županova Micka, se je izvedla odprtija (kdo drug bi rekel: otvoritev...) Dolenčeve kuhinje. Zdaj si lahko naročite zrezek in solato, in še drugačno potrato) od 8. zjutraj do 10. zvečer. Slišmo, da se „celo kritični klienti“, po domače: jedci, jedke, jeduni, jeduhi, jedeži (vse te besede najdete v Slov. pravopisu) pohvalno izražajo o Dolenčevi kuhinji.

Da so pokrite in nepokrite „rihte“ ki prihajajo iz Dolenčeve kuhinje, bolj okusne, je dobil hodnik med kuhinjo in dvoranico, ki se lahko vsak hip spremeni v jedilnico, lepo novo obleko. In da ni nevarnosti za kakšno prekučevanje

„riht“ s krožnikov na tla, je nastal nov prehod iz dvoranice na hodnik, ki pospešuje ekspektivnost (ročnost, pravi Pravopis!) prometa in kuhinje v jedilnico. Vredno je vse to povedati že zato, ker imamo lepo priložnost, da ob tem pripovedovanju pokukamo v Pravopis. Tudi „zrezek“ je njem, namreč v Pravopisu, „pomagti“ si pa z njim ne morete. Prav lahko pa s tistim, ki ga vam na migljaj pripravi Karlovo „šefovsko“ Veličanstvo.

Odkar je v Domu kuhinja poglaviti department (oddelek, popravlja Pravopis) za „notranje zadeve“ obiskovalcev, se je zgodila „zaprtija“ v oddelku za pijače. Mišljene so „trde“. Čaj, kofetek, mleko, limonada in take reči slišijo na drugo ime. Prav nič takega, kar bi utegnili zlesti v lase, v Domu ne dobiš, pa niti s seboj ne smeš prnesti. Razlog za to strogo uredbo se bere tako: „Praksa je pokazala, da na žalost Slovenci takoj napravijo izgrede, kakor hitro ga je „glažek“ preveč. In kdaj ga je preveč, ne znajo presoditi“. Takoj za temi besedami beremo vendar tudi naslednje: „To velja sicer le o manjšini, toda le prepogosto manjšina in celo zgolj poedinci, spravijo v nered vso zbrano družbo in jemljejo ustanovi ugled“.

Ta dodatek seveda pozdravljamo, še bolj pa pozdravljamo odlok Domo-ve uprave, ki so ga izzvale neprijetne izkušnje. Ko se Dom ni mogel otresti pijancev, je pač moral napraviti nekaj korenitega in je izključil tudi pive. Vse hvale vredna poteza!

PORAVNAJTE NAROČNINO

OBČNI ZBOR

Slovenskega društva v Sydneyu se vršni dne 15. febr. ob osmih svečer.

V Slovenskem domu, 121 Queen St., Woollahra.

Vsi člani vabljeni. Udeležba obvezna, če ni kdo res opravičen.

Člani dobijo še posebno vabilo in poročilo po pošti.

Občni zbor je mesto, kjer vsak član, vsaka članica, lahko pove svoje mnenje in kritiko.

ZLATO RUNO

PRVO ZGODOVINSKO POROČILO o poznejših slovenskih krajih je verjetno ohranjeno v grški zgodbi o Argonavtih in zlatem runu.

Stari Grki so poslali pod vodstvom Jazona ekspedicijo, ki je objadrala ves balkanski polotok. Iz Grčije so odpluli skozi Dardanele, Bospor in Črno morje do ustja reke Donave. Od tod je šla pot navzgor po Donavi, Savi in Ljubljani do Vrhlike. Od tam so spravili ladjo po suhem do Jadrana in odpluli domov v Grčijo.

Ekspedicija ni imela samo geografskega značaja. Glavni namen ji je bil, da bi preiskala, če je v pradu slovenskih rek kaj zlata. Niso ga našli. Verjetno bi bili imeli večji uspeh, če bi ne bili zavili v Savo, ampak pluli po Dravi navzgor na Korosko. Zlato se namreč skriva v nekaterih kameninah. V planinah ob Savi, ki so zgrajene iz apnenca, ga ni. Nekaj ga pa je v Turah na Koroškem.

Kakor je kamen sicer trd, se počasi le razkrajajo in to zaradi sprememb v temperaturi, pod vlivom vode, rastlinja itd. Zlata zrnca, ki se skrivajo v kamenju, se pa ne razkrajajo, le ječe v kamnu se oproste. Ker je zlato zelo težko, zrnca hitro najdejo pot navzdol. Deževje jih izpira z

gora v globino in nazadnje najdejo pot v rečne struge. Ostanje seveda na dnu. Ker je pa v planinskem svetu vodni padec velik, potuje zlato s prodrom počasi v doline in voda ga naplavi s peskom vred ponekod na obrežje. To so opazili ljudje že v kamni dobi.

Izpiranje zlata iz proda se je navadno vršilo tako: Izdolbli so drevesno deblo, da je imelo podobno velikega žleba. V ta žleb so pritrdili ovčje kože (runo). Žleb so napolnili s prodrom in ga položili v deročo vodo. Voda je odplavila prod in pesek, zlata zrnca so se pogreznila na dno in ostala zapletena v volni ovčje kože. Od tod ime: zlato runo.

Zlato so uporabljali predvsem za okrasje. Kovina ima mikavno barvo, ki ne izgubi bleska v teku časa kot večina drugih kovin. Za kovanje orožja je pa zlato premehekko.

V Sloveniji zlata ni. Precej ga je pa bilo svoj čas ponekod v Avstraliji. V prejšnjem stoletju je prišlo sem veliko ljudi zaradi tega.

Ohranjenih je veliko poročil o iskalcih zlata — „diggerjih“. Toda ta romantična doba je zdaj daleč za nami.

—Dr. Jože Zorc.

Gospa Viola

Priredil Ur.

Amerikanska
povest

I.

Njihova koča je bila zbita iz surovih desk, tako zverženih in krivih, da so žebli že skoraj povsod popuščali. Streha iz pločevine je bila domala vsa razjedena od rje in je grozila zdrčati navzdol. Žarkom pekočega sonca je sicer branila vstop v kočo, ne pa silni vročini, ki vlada poleti širom po ameriškem jugu. Neredko je bilo v koči bolj vroče kot zunaj. Pa zunaj bi zastoj iskal senco, saj ni bilo daleč naokoli zelenega drevja. Rahitičeni janežev grmič ob stebričku pred kočo je bil edini znak, da je nekdo nekoč tam nekaj sadil. Kar je drugega raslo po dvorišču, je bil zgolj vsiljiv plevel, ki si je iskal življenjskega prostora sredi kupov rjastih pločevinastih škotel, razbitih steklenic in podobne navlake.

Koča je stala v črnem okraju majhnega mesteca na zahodni obali zavidne Floride. Belega človeka tam niso srečali.

Iz koče sta stopili drobni dvojčici, Linda in Vanda. Opravili sta bili jutranje posle v koči in okoli očeta, ki je ležal prikovan na posteljo po ohromelosti že dve leti in pol. Samo z rokama in glavo je še nekoliko gibal. Spregovoriti ni mogel nobene besede.

Deklici sta za hip obstali pred kočo in se skušali oddahniti od zadušnosti v koči.

„Vanda, zdaj je čas, da povem. Pojdem v mesto in si najdem kaj zaposlitve. Moram zaslužiti nekaj denarja, da kupim ateku priboljšek. Morebiti tudi čizme zate in zame“.

„Ne v taki vročini, Linda! In tudi ne smem sama ostati, ko se atek tako slabo počuti“.

Oče se ni slabše počutil kot kak drug dan. Vanda je vedela, da bi mogla pri njem brez Linde opraviti, ali nekaj drugega jo je skrbelo. Če pojde Linda v mesto med belce, sam Bog ve, v kakšne težave bo padla. Morda se nikoli ne vrne in kako bi mogla Vanda vse sama?

Linda ni odgovorila. Brez besede je preskočila tisti dve vegasti

stopnici z verande pred hišo in že zavila med koče, ki so bile druga drugi podobne. Vandi se je krčilo srce, pa ni vpila za njo.

Linda je oprezno stopala po gramoznih potih in kmalu prišla do cementne ceste, ki so jo delno senčile kraljevske palme. Ob njej so stale lepe gosposke hiše belih Amerikancev. Lindi je tolklo srce in nekaj ji je reklo, naj rajši nič ne poskuša. Vedela je, da je treba veliko poguma, preden nagovoriš belca. Trudila se je, da bi bila pogumna.

Obstala je pred eno gosposkih hiš in si jo ogledovala. Bila je velika, svetlo belo pobarvana, obširno verando je senčila bohotno rastoča trta. Deklica je odprla lesno ob vhodu na vrt. Oprezno je stopala proti hišnim vratom. Tedaj je zaslišala vpitje otroka.

„Mama, mama! Pogledaj, nigrici imamo na vrtu“.

Takoj se je prikazala na vratih mlada plavalaska, vsa razvneti in huda.

„Kaj se potikaš tod, črni otrok! Takoj domov in nič več mi ne pridi“.

Linda je zbežala in srce ji je močno tolklo.

Šla je dalje in dospela v sosednji blok. Dva bela dečka sta kolesarila po široki cesti.

„Hej, nigrica, nigrica!“ je eden zakričal in usmeril kolo naravnost v Lindo. Obstala je kot prikovana, noge ji niso dale, da bi se spustila v tek. Fant se je obregnil ob njo s kolesom in nad stopalom jo je zabolet. Tedaj se je odtrgala in s silo pogrnala v beg.

K se je spet čutila varno, je obstala in se ogledala. Saj ni mogla več teči. Srce se ji je stiskalo, želodec je krulil. Za zajterk je imela kos koruznega kruha s sirupom, ves dan večeraj komaj kaj več. Opazila je, da stoji pred ograjo iz mičnih količkov. Ograja je stražila zeleno tratino, ki je obdajala veliko gosposko hišo. Na trati se je stara gospa ukvarjala s pobiranjem odpadlih palmovih listov in drugih smeti.

„Gospa!“ jo je poklicala Linda, kar je najljubše mogla.

Stara žena se je ozrla. Začudila se je, ko je videla črno dekletce, vendar dokaj prijazno vrpašala:

„Kaj bi pa rada, punčka mala?“

„Gospa, ali — ali — bi lahko — jaz počistila vrt in pobrala tisto navlako?“

Stara gospa se je nasmehnila.

UGOTOVITE IN MNENJA

Bodočnost Rusije

Nikdar doslej še ni bil spopad idej tako velikanskega obsega, kot smo mu priče danes. Podoba je, da je Zapad v defenzivi — idejno in posebno politično. Vendar so pa ideje svobode na pohodu tudi v sovjetskem delu sveta.

V tem pogledu je nedavni svetovni mladinski festival v Moskvi vsaj toliko storil za stvar Svobode, kolikor so si sovjetski oblastniki od njega obetali koristi zase. Žeja sovjetske mladine, da spozna zunanji svet in njegove ideje, je prihajala do močnega izraza. Ob tem dejstvu se je sovjetska vlada začela zavedati, da ima miroljubna koeksistenca tudi svoje senčne strani. Sovjetska inteligenca je namreč začela to koeksistenco razlagati tako, da to ne znači le v miru živeti z drugimi, ampak tudi tolerirati ideje drugih in jih celo sprejemati, če se pokažejo za pametnejše od sovjetskih.

Tako herezijo je prav pred kratkim ostro obsodil tajnik sovjetske Akademije znanosti z besedami: „Koeksistenca ideologij je povsem napačna. To je prav tisto, kar žele naši nasprotniki: ideološko razorožitev sovjetske znanosti“.

To pot je meril na sovjetske znanstvenike. Malo prej smo čuli o težavah s pisatelji in še prej med študenti.

Tako se sovjetski oblastniki znova in znova znajdejo pred vprašanjem, kako dovoliti svobodno razpravljanje, ki je prvi pogoj napredka v znanosti, pri tem pa ne omajati marksističnih temeljev sovjetskega sistema.

Verjetno je, da so Sovjeti nalašč spet sprožili živčno vojno in zagnali vpitje o „napadalnosti zahoda“. Nalašč hočejo spet večjo mero mednarodne napetosti, da doma lahko opravičijo potrebo po močnejši

roki nad domačo inteligenco, ki je že mislila, da sme sama zase misliti.

Z vzdrževanjem mednarodne napetosti bodo sovjetski oblastniki še nekaj časa obdržali vajeti v rokah. Razloga sta dva: Prvič ruska mladina nima možnosti, da bi sama zvedela, kaj se v resnici godi v zunanjem svetu. Zaprti so in mora poslušati le to, kar ji Hruščev s tovariši pove. Drugič je pa splošno znano, da današnja ruska mladina ni revolucionarna, ampak veruje v evolucijo — v razvoj stvari po mirnem potu. Ni ji na tem, da bi skušala vreči sedanji režim. Rajši skuša potom režimskih organizacij vplivati na razvoj dežele in družbe. Vendar čujemo tudi že o obstoju mahjnih debatnih krožkov, ki v zaključeni družbi in na nevezan način proučujejo politična, gospodarska in družabna vprašanja. To bo obrodilo dobre sadove.

Vedeti pa moramo tudi, da je ruska mladina vroče domoljubna. Ker ne pozna drugih oblik vlade, istoveti svoj patriotizem s sovjetskim sistemom vladanja. Zato je prav verjetno, da bo še dolgo v dobri veri nasledala propagandi partije, češ da „zahodni svet“ obkroža Rusijo in sruje oborožen napad nanjo.

Z ozirom na to so napake politike zahodnjakov v veliki meri krive, da sovjetski režim uživa med svojimi državljani več podpore kot zasluži. Zato odvisi v veliki meri od Zahoda samega, kdaj bodo sovjetski državljani odločili, da je treba pomesti s sedanjim režimom. To verjetno ne bo prej, da bodo Rusi spoznali, kako velika laž je trditev, da ima Zahod napadalne načrte.

Zahodne ideje o svobodi in človeškem dostojanstvu naletijo v Rusiji sicer na odprta ušesa, toda nerodna ali napačna politika Zahoda

da podre z enim mahom, kar je bilo zgrajenega v teku mesecev in let.

Po „Klicu Triglava“, okt. 57.

Desetletnica „Slovenske Pravde“

„NA NARODNI PRAZNIK“ 29. okt. 1947 je bila ustanovljena „Slovenska Pravda“. Njen nastanek v majhnem begunskem taborišču v severni Nemčiji je bil tiste čase komaj zaznaven, tako napoznani in mladi so bili njeni začetniki.

Proti „povratku na staro“ je bila rojena ustanovna „Izjava“.

Iz lakote po resnici in žeji po novih idejah smo pred 10 leti začeli presodno proučevati slovensko in jugoslovansko preteklost ter svet okoli sebe. Dokopavali smo se do novih spoznanj.

Sprva smo bili deležni značilnega maloslovenskega posmeha in kasneje nasveta, naj ustanovimo politično stranko. Kot da bi mi bili tedaj razmišljali o tem, kako bo kdo zasedel kak položaj v Ljubljani, ali pa da je samo s politično stranko mogoče toľči komunizem!

Toda čez nekaj let so tudi drugi prišli do nam podobnih spoznanj. Tudi drugi so prišli do spoznanja, da „mladi rod“ odrasča in da se bo treba z njim sporazumeti.

Toda tudi tu je nazadnje prevladal formalizem: „Morate se vključiti v kako stranko“. Kot da bi bila delavoljnim in požrtvovalnim ljudem samo izkaznica članstva v kaki stranki dopustilo, da bi smeli ali mogli politično delovati, zlasti še v emigraciji!

Ob tem vprašanju smo se dokončno ločili. Ta nova „ločitev duhov“ in razvoj dogodkov sta nam narekovala nova razmišljanja in nova iskanja ter prav za deseto obletnico določamo prilikam in prihajajočemu času odgovarjajočo obliko „Slovenske Pravde“. *Irvšni odbor Sl. Pr.*

(Klic Triglava, London, okt. 1957.)

Fatima in Rusija

Marijine obljube, ki jih je dala v Fatimi, pa tudi njena svarila, še veljajo. Marijina obljuba in njeno svarilo je:

„Če bo svet izpolnil moje naročilo, se bo Rusija spreobrnila in nastopila bo doba miru. Drugače bo pa razširila velike zmote po vsem svetu in nove vojne bodo izbruhnile ter nova preganjanja Cerkve“.

Z drugimi besedami: Spreobrne Rusije je pogoj svetovnega miru. Dokler ne bo svet padel na kolena in nekaj storil v tej smeri, bo vsa politična spretnost zastoj. Konferenca Združenih Narodov so najboljši dokaz za to. Kar vprašajmo dobro informirane osebnosti, kaj mislijo o uspehih sestankov in konference v Quebecu, Washingtonu, Teheranu, Yalti, Parizu, San Franciscu ... Vsak bo povedal, da te konference niso prav nič doprinesle k miru. Vkljub vsemu popuščanju smo danes bolj oddaljeni od svetovnega miru kot kdaj poprej.

Največja nevarnost vsemu svetu preti iz Moskve, natančno tako kot je Marija povedala v Fatimi pred 40 leti. Zakaj tako? Ker svet noče stopiti na ono pot do miru, ki nam jo je Marija pokazala in jasno označila: Edina pot k svetovnemu miru je molitev in žrtev. Svet pa pošilja vloge na Združene Narode, organizacije, ki je odkrito in jasno izključila Boga od svojih sej in sklepov.

Kaj torej? Ali je na vidiku nova vojna? Velik in pameten mol je zapisal: „Slep je tisti, ki ne vidi, da se je ta nova vojna že začela“.

Ali bodo začele res padati atomske bombe? Ne vemo. Samo to vemo, da Marijine besede še drže in veljajo: „Če svet mojega naročila ne bo izpolnil, bodo izbruhnile nove vojne in nova preganjanja Cerkve“. *P. Odilo v „Ave Maria“.*

„Premajhna si, da bi spraševala za delo. Pa tudi res ni nič takega pri nas, da bi ti zmogla. To malenkost sama pospravim. Kar lepo nazaj domu pojdi“.

„Da, gospa“.

Ženska je nadaljevala z delom. Čez čas je spet pogledala Lindo.

„Sem rekla, da pojdi domu. Ali si slišala?“

„Da, gospa“.

Seveda je slišala. Tudi je vedela, da moraš ubogati. Vendar je kar naprej stala. Noge se niso hotele premakniti, srce je utripalo mirno. Tam za ograjo je bila živa prijaznost. Res ni ničesar obetala. Celo ukazovala je, da pojdi domu. Ali prijaznost je vendar. Pred grobstvo zbežiš, noge in srce tečejo s tabo. Pred prijaznostjo ne moreš bežati. Prepovedko jo najdeš, obstati moraš pred njo prikovan.

To je Linda čutila, povedati bi ne bila znala.

Nazadnje se je stara gospa še bolj omečila.

„Strašno drobna si, punčka, pa moja hči bi morda le našla kaj zate, da ji ponarediš. Stopi sem noter, grem jo poprašat na telefon“.

Gospa se je umaknila v hišo, Linda se je zmuznila skozi vrt in sedla na stopnice pred hišnimi vrati. Poslušala je telefonski pogovor.

„Viola, tu imam majhno črno dekletce, ki sprašuje za delo. Ali moreš skočiti sem in se pogovoriti z njo? - - O, ne vem, kaj bi rekla. Zelo drobna je, utegne jih imeti sedem ali osem. - - da, saj sem poskusila. Pa se ne da odpoditi. - - Da, če le kako moreš. - - No, prav, pa na svidenje!“

Na Lindinem čelu je izhlapeval vroč pot in puščal za sabo umazane črte. Razmršeni lasje so ji štrleli na vse štiri strani, noge so jo nad stopali bolele, opraskane od kolesa. Otroško krilo, ki je viselo na drobnem telesu, je bilo vse prej kot čedno — ali je bilo sploh kdaj novo? Toda Linda se ni spraševala, kakšna je njena vnanjost. Nikoli je to ni skrbelo. Mirno je obsedala na mestu. Nič ni mislila, nič ni upanja v njej — samo čaka, kaj bo.

Velik plav avtomobil se je ustavil na cesti. Izstopila je mlada ženska z ljubkim detetom na rokah. Lindi se je zdelo, da še nikoli ni videla tako lepe gospe. Bila je visoka in vitka, oblečena v rožnato krilo in beli sandali so ji tičali na nogah. Sive oči so se ji prijazno smehljale in majhna lepo zaokrožena usta so napovedovala dobro besedo. Obilni ko-

stanjevi lasje so v dolgih pramenih padali na ramena. Kot na peresih se je bližala Lindi, nekaj svežega je bilo od nje.

„Hej, punčka moja, pa nisi ti tista, ki za delo sprašuje?“

„Da, gospa, jaz sem“.

„Moje ime je Viola in to dete je moja hčerka. Minnie ji pravimo. Kako je pa tebi ime?“

„Linda, gospa“.

„Linda, to je lepo ime. Koliko si pa stara?“

„Zdi se mi, da devet. Da, devet, tako mislim“.

„Hm, Linda, bojim se da si premlada in tudi pre drobna, da bi mogla služiti. Ali ne hodiš v solo?“

„Ne, gospa. Sem že malo hodila, pa zdaj ne bom več“.

„Ali mama ve, da si šla dela iskat?“

„Ne, gospa. Mama mi je umrla, ko sem bila stara eno minuto. Ne vem, če ne morda dve. Potem sem imela mačeho nekaj časa. Pa ni bila dobra za nas. Nekoč je pobrala svoje reči in odšla. Mislim, da ni imela rada mene in Vande. Dostikrat naju je tepla“.

„Kdo je to — Vanda?“

„Moja sestra, dvojčici sva. Zdaj je doma pri ateku. Atek je zmerom bolan“.

„O, to mi je prav hudo, Linda da je atek bolan“.

„Da, gospa“.

„Koliko pa misliš, da bi dobila plače, če bi pri meni služila?“

„O, bi rekla, da petdeset centov na teden. Dolar na dva tedna. Toliko, mislim. Več bi ne rekla“.

„In kaj bi z denarjem, Linda?“

„Vandi in sebi bi kupila lepe črne čizme in pisane nogavice. Zdaj nimava nič“.

Gospa Viola se je zamislila. Gledala je Lindo in nekaj časa molčala. Kako bo odločila — na tem je viselo vse nadaljnje življenje Linde in Vande. Kakor je bila majhna, je Linda slutila, kako važen trenutek preživlja. Pridrževala je sapo.

Končno je gospa spregovorila:

„No, pa naj bo. Pojdeš z mano na moj dom. Pri avtomobilu počakaj, da k mami pogledam. Doma bova videli, kaj se da narediti“.

(Se nadaljuje.)

Sem Kranjčičev Jurij...

Nova nevarnost

Čudne prečudne reči se gode na svetu. Če se pa še ne gode, se pa bodofi pravijo tisti, ki mislijo, da vedo. Tako čudne reči so to, ali bodo, pravijo tisti, ki mislijo, da staja vprašanje: Ali ne stojimo res pred koncem sveta?

Premislimo in preštudirajmo naj-novejšo nevarnost za obstoj sveta. Bolje rečeno: za nadaljevanje človekovega življenja na zemlji.

„Težnost“ je tista lastnost zemlje, ki nas drži na njenem površju. Težnost potegne vsak snovni predmet iz zraka na tla. Če si nekje v višini, pa ti zmanjka opore, nujno padeš in treščiš na zemljo. Težnost je tista sila, ki celo razne Sputnike počasi potegne nazaj na naš svet. Težnost je tudi vzrok, da je treba Sputnike pogoniti v vesolje z ogromno silo eksplozivnih raket, ker samo taka sila za nekaj časa more izpodbiti moč težnosti zemlje in odtrgati Sputnike njenemu območju.

Če bi „težnost“ zemlje odnehala, ostala bi pa težnost lune in sonca in zvezd, bi v hipu mi vsi „padli“ s površja zemlje nekam v vesolje, z nami bi zletelo tja gor vse, kar ni krepko pritrjeno na zemljo ali vsajeno globoko v njeno tla. Čedno bi bilo gledati, kako bi na primer vsi avtomobili z naših cest naenkrat dobili peroti in sfrčali bogve kam. Še kak nebotičnik bi morda sčasoma omagal, se izruval in — nikoli več na svidenje!

Prav zdaj napovedujejo, da bodo znanstveniki kmalu iznašli silo, ki bo težnost zemlje odpravila, pa bo lahko vsaka reč „padala“ navzgor, če jo bodo učenjaki s posebno „injekcijo“ izvili iz objema zemeljske težnosti. Tedaj tudi za Sputnike ne bodo več potrebne rakete.

To bo imenitno in komaj čaka mo tega najnovejšega odkritja. Ampak! Če in dokler bodo znanstveniki mogli držati novo iznajdbo pod kontrolo, bo menda vse kar prav. Toda če jim uide izpod kontrole, kot včasih vsaka nova iznajdba napravi — gorje svetu, pa tudi tebi in meni! Kar na lepem bomo „padli“ milijoni in milijoni z zemlje v svetovno praznino — kako daleč?

O tej nevarnosti lahko povem, ne znam pa povedati, kako se zoper nevarnost zavarujte! Dobro pa je, da ste poučeni vsaj o nevarnosti, boste toliko lažje spali. — *Kranjčičev Jurij.*

Prva sosedica: „Kaj vidim! Tvoj fantek se vozi z avtomobilom po mestu. In kar sam šofira. Saj je vendar komaj deset let star!“

Druga sosedica: „Ja, čisto prav vidiš. Je še premlad, da bi hodil peš. Bi ga lahko kdo povozil, ko je toliko avtomobilov na cesti!“

Janéz: „Zelo se mi smiliš, Miha. Kaj se je pa zgodilo, da si si zlomil nogo?“

Miha: „Ali vidiš tisto luknjo tam na dvorišču?“

Janéz: „Vidim, kakopa.“

Miha: „Vidiš, jaz je pa nisem videl.“

Učitelj je obupal nad porednim živkom. Pisal je njegovi materi: „Draga gospa. Vaš živko je silno nadarjen, ampak strahovito navihan. Ne vem, kaj bi z njim. Pridite, da sva posvetujemo.“

Gospa je odpisala:

„Dragi g. učitelj. Napravite, kar se vam zdi prav. Jaz se nimam časa ukvarjati z živkom. Ves svoj čas moram posvetiti vzgoji živkovega očeta, ki je še stokrat bolj navihan kot živko.“

PLES NA VRVI

Titova zunanja politika vse od leta 1948, ko je bil vsaj formalno izključen iz kominforme, je bila ves čas podobna akrobatskemu plesu na vrvi. Tako je ugotovil neki francoski pisatelj in je imel prav.

Tito je potreboval približno deset let, da je napravil ta akrobatski ples na vrvi od vzhoda do zahoda, pa spet nazaj. Nevaren ples je bil to in mož je moral biti nad vse previden in oprežen. Bi se mu tudi ne bilo posrečilo, da mu niso Amerikanci stali ob strani in ga skrbno opirali. Zdaj se mu pa zdi, da je že popolnoma varen — hajdi nazaj na vzhod! Saj ga je moralo ves čas vleči nazaj, zakaj tam se je izučil svojega diktatorskega poklica, tam se čuti v resnici — doma...

To najnovejšo početje Titovo spominja na naslednjo zgodbo:

Bilo je prva leta po Titovi izključitvi iz kominforme. Njegova država je na široko odprla vrata ameriškim dolarjem. Prihajati so začeli ameriški in drugi turisti. Zanimali so se za vse uredbe v Titovini, eden od njih je posebno skušal razumeti prometno urejevanje v mestu. Stal je in opazoval prometnega uradnika, kako z rokami vodi promet. Avtomobili so hupali razne znake, pomena pa tuje ni razumel. Obrnil se je na blizu stoječega domačina in prosil za razlago. Domačin mu je razložil:

En znak s trobento pomeni naravnost, dva na levo, trije na desno.

Amerikancu se je zdela stvar zelo zanimiva in je stal na križišču kar naprej ter opazoval. Ali ne bo stražnik napravil pogrške?

Res, bliža se avto, ki zahupa trikrat. Stražnik se obrne in pokaže na levo. Amerikanec, ves zadovoljen, da se je stražnik zmotil, stopi k njemu in ga opozori na pogrško. Stražnik pa pojasni:

O, bilo je vse v redu. Morate vedeti, da je bil to Titov avto. Tito zmerom trobi na desno, zavije pa zmerom na levo. — *En. Nov.*

Uganka

Lačen je bil, večerje ni bilo. Vzel si je kis, loj, uho rajnega pujska in nič več. Uho e razsekalo v nekaj kosov, vse skupaj vrgel v lonec in začel kuhati.

Kaj je skuhal?

(Kdor bo prvi poslal pravilno rešitev, dobi za nagrado knjigo.)

Uganka rešena

Odgovor na uganko v božični številki se glasi:

„Naročnina, kje je?“

Prišlo je več pravih rešitev, prva pa je bila ga. Marica Darmanin, Abbotsford. List bo dobivala zastoj, svoj funt je dala za „sklad“. Lepa hvala.

Odgovor na vprašanje o dialektu v „Pravci o deset bratih“ je: Beneško slovenski.

Pravilen odgovor je poslal en sam: Jože Maček, Dookie. Dobil je za nagrado knjigo: Človek na obeh straneh stene.

Jezikovna vaja

Učimo se angleščine! To pričakuje od nas Avstralija, isto pričakuje naša lastna korist. Prinašamo za poskušnjo 20 slovenskih besed, da jih poangležite. Kdor bo prvi poslal na MISLI pravilno poangleženje teh besed, bo dobil v dar knjigo.

Enotni, oreh, rešim, kri, reven, nori, dekan, reven, klub, trapa, krik, tuj šivam, rešim, Emil, tih gol, mir, pol, reva.

Kapljica skalo zvotli, ne s silo le s stalnim kapljanjem.

VSADKO VE, KAJ JE BANKA.

V banki naložiš svoj zaslužek, da je varno spravljeno. Banka vrne naloženi denar na zahtevo, oziroma izplača tvoj dolg iz tvojega denarja, ki je tam naložen. Napišeš ček na imena tistega, ki si mu dolžan določeno vsoto, vse drugo opravi zate banka.

To je vse dobro in prav.

Banke delajo s tvojim denarjem dobiček. Od tega dobička ti nisi ničesar deležen, ali vsaj prav malo. Banke bi morale delati dobiček tudi zate. Z drugo besedo: za vse tiste, ki z njimi poslujejo. V resnici pa banke delajo dobiček zase, to se pravi, le maloštevilni spravljajo dobiček v lastne žepke. In vendar bi banke ne mogle poslovati in delati dobička, če bi jim ne prinašali denarja ljudje kot si ti — drobni zaslužkarji, ki žive od dela lastnih rok.

Ti bi si — recimo — rad kupil hišo. Nimaš še toliko denarja, da bi položil zahtevani „deposit“. Kam se boš obrnil, da dobiš posojilo za vsoto, ki ti manjka? Na bankah je dosti denarja, prav lahko ti posodijo.

SLOVENSKA BANKA „CREDIT UNION“

Greš in vprašas za posojilo. Morda ti bodo dali, morda ne. In če ti bodo dali, ti bodo naložili visoke obresti in zraven tega boš moral garantirati vračilo s tem, da bo banka nekoč smela pograbiti tvojo hišo, če bi ti ne mogel držati pogojev.

Večina bank pa sploh ne mara dajati takih majhnih posojil majhnim ljudem. Premalo dobička! Rajši posojajo velikim trgovcem in trgovskim podjetjem, ki sami napravljajo ogromne dobičke in z njimi vred banke.

Z eno deseto: današnje banke pomagajo majhnim ljudem le v toliko, v kolikor pričakujejo, da bodo imele lep dobiček. Tvoj denar rade sprejmejo, tudi vrnejo ti ga na zahtevo, to je vse res. Da bi ti pa priskočile na pomoč, kadar si v zadregah, tega namena njihovo poslovanje nima.

Zato si majhni ljudje, ki imajo kaj smisla za skupnost, pomagajo na drug način. Sami med seboj ustanavljajo „banke“, čeprav jim ne dajajo tega imena. Usta-

navljajo si lastne „hranilnice in posojilnice“ in to na združni podlagi. Tudi te vrste „banke“ delajo dobiček, toda razdeli se tako, da imajo od njega korist vsi člani-vlagatelji, oziroma oni sami odločijo, kam naj gre.

Take „banke majhnih ljudi“ se v angleščini imenujejo CREDIT UNIONS. So zelo znane v Ameriki, Kanadi, Avstraliji in drugod po svetu. Izkazujejo lepe uspehe in so v veliko pomoč članom in članicam. Precej jih je v Melbournu, Sydneyu in drugod.

Slovenci v Avstraliji bi si prav lahko ustanovili tak CREDIT UNION. Pri njih bi si izposojali denar na majhne obresti in na ZAUPANJE — na kredit. Javne banke skoraj niso več „kreditne“ ustanove, so po večini le dobičarske. Slovenske hranilnice in posojilnice bi bile zares kreditne, zato CREDIT UNIONS.

Vsaka večja naselbina bi lahko imela tako ustanovo. Šaj je treba samo, da se kakšna stotina ljudi

vzame skupaj, seveda je toliko bolje, če jih je nekaj stotin. Pol tucata zaupnih mož in žen je dovolj, da vodijo. Za začetek se mora osnovati pripravljalni odbor, pozneje člani sami volijo vodstvo. Morda bo naš list koga izbežal, da bo stopil na plan in dal potrebno „inicijativo“.

Državna oblast ne samo odobrava take kreditne organizacije, celo priporoča jih. Še več! Jemlje jih v svoje varstvo, zanje je izdala posebno zakonodajo, rada prevzame zanje svoj delež odgovornosti. Take ustanove so sicer popolnoma neodvisne, država stoji ob njih zgolj nekako na straži, da priskoči na pomoč, če bi se vrinile v poslovanje kakšne zlorabe.

Naš list je že pred letom dni vsaj omenil možnost takih ustanov med Slovenci v Avstraliji. V letošnjem letu bo dajal novih pobud. Zaveda se, da je ljudi kaj težko pridobiti za kakšno pametno in kortsno reč. Vendar se bo ravnal po znanem latinskem reku: Kapljica skalo zvotli, ne s silo, zgolj s stalnim kapljanjem.

—Ur.